

OPEN OPROEP
CULTUURCENTRUM ANTWERPEN /
EEN *NIEUW* HOOFDSTUK

ONTWERPERS: POPONCINI & LOOTENS IR ARCHITECTEN BVBA
09 MAART 2006

INHOUDSTAFEL

- 00 INLEIDING
- 01 CONCEPT
- 02 RUIMTELIJKE THEMA'S
 - / MODEL
 - / IDENTITEIT
 - / CAFE
 - / LUIFEL
- 03 PLANPROCES
- 04 KOSTENBEHEERSING
- 05 ERELONEN & VERGOEDINGEN
- 06 BUDGETRAMING

CULTUURCENTRUM ANTWERPEN / EEN *NIEUW* HOOFDSTUK

Met de idee “één cultuurcentrum Antwerpen” wordt een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan de (nog jonge) geschiedenis van de culturele centra van de Stad. In de projectdefinitie worden de voorgaande perioden kort maar treffend aangehaald. Over de jaren heen ziet men een evolutie van een infrastructurele naar een meer inhoudelijke benadering. Met de beleidsnota “Cultuurcentrum Antwerpen – krachtlijnen voor de toekomst”, waarvan deze opdracht een afgeleide is, wordt een nieuwe stap gezet. Het is een enthousiasmerend en open document dat voluit dient te worden ondersteund. Het is duidelijk dat naast de inhoudelijke en organisatorische component, de infrastructuur weer de nodige aandacht opeist. Veel van de vragen waar we nu mee worden geconfronteerd zijn een gevolg van de starre houding uit het verleden. Anders dan in de beginjaren '70 schrijft ons werk zich in een snel evoluerende context. De te ontwikkelen visie kan niet anders dan strategisch en evolutief zijn. Zij is aanpasbaar en heeft oog voor een duurzame ontwikkeling.

Om dit proces op gepaste wijze te ondersteunen treedt de architect op als teamspeler. Het hier voorgestelde studiewerk is dus slechts een voorzet. Het wenst een reflectie te zijn van de houding ten aanzien van de gestelde vraag, het legt pijnpunten bloot, het geeft suggesties zonder dwingend te willen zijn, het streeft geen volledigheid na. Het is de weergave van een zoektocht in het kluwen van randvoorwaarden en wenst een vertekpunt te zijn voor de eerste brainstormsessies die aan de basis zullen liggen van de ontwikkeling van het Masterplan.

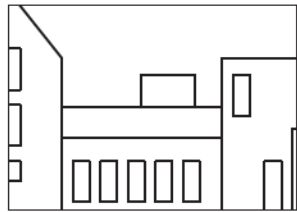
RUIMTELIJKE THEMA'S

Onze aanpak kenmerkt zich vooral in het zoeken naar de juiste interactie tussen het programma en de plek. Vooral de uitwerking en het aftasten van het programma behoeft een nauwe samenwerking met de opdrachtgever. In het kader van de oefening onder de noemer "open oproep", ontbreekt hiertoe voorlopig de dialoog tussen de diverse actoren.

De plek, de gebouwen, daarentegen, leunen dichterbij het eigenlijke werkveld van de architect.

Als *modus operandi* stellen we daarom een structuur voor waarbij thema's aan bod komen met een ruimtelijke dimensie.

We trachten doorheen de thema's **model**, **identiteit**, **café** en **luifel**, onze visie te verduidelijken.

Het eerste thema betreft het hanteren van een **model**.

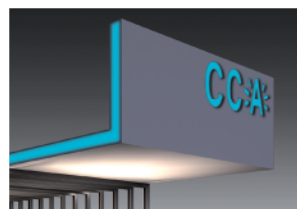
Hiertoe wordt een matrix opgesteld met een programmatorische en typologische analyse van de bestaande situatie. De diverse typologieën die worden onderscheiden reiken een werkmodel aan die de discussie en het denkpatroon structureert.

Verder wordt er aan de hand van enkele case-studies verduidelijkt op welke wijze we omgaan met het begrip **identiteit** van de gebouwen en de relatie met de idee "Cultuurcentrum Antwerpen". Hierin komen aspecten van herstructurering, functionaliteit, afwerkingen, materialen, duurzaamheid, toegankelijkheid enz. aan bod.

Een belangrijke rol wordt toebedacht aan de uitwerking van "**het café**". Ingebed in onze Vlaamse cultuur (met kleine c) vormt het café de scharnier tussen de gemeenschapsvorming, de werking van het cultuurcentrum en de Stad.

Tot slot wordt de idee van de **luifel** ontwikkeld.

Deze is drager van de externe visuele herkenbaarheid, heeft diverse functies en is een meervoudige drager van betekenissen.

ZONE NOORD

COC DE SCHELDE ZANDVLIET 03

CC MERKSEM BOUCKENBORGH 09

CC MERKSEM ZOLDER 11

CC MERKSEM POPPENTHEATER 12

CC MERKSEM CONCERTZAAL 10

ZONE CENTRUM

CC DE LUCHTBAL 06

CC LUCHTBAL DE SCHOUWBURG 00

COC ST.-ANDRIES 01

COC LINKEROEVER 15

ZONE DEURNE

CC DEURNE RIX 07

CC DEURNE PODIUM 04

ZONE OOST

CC HOF TER LO 08

CC BERCHEM 02

ZONE ZUID

CC WILRIJK DE KERN 13

CC KASTEEL STEYTELINCK 14

MODEL

Programmatorische analyse.

In het model wordt een onderscheid gemaakt tussen receptieve en programmatorische activiteiten.

De niet homogene spreiding van de programmatorische activiteiten over de zones wordt vandaag als een probleem ervaren : sommige zones zijn niet uitgerust voor welbepaalde genres. Dank zij het afstand doen van het instellingsdenken wordt dit nu minder een probleem. Niet overal dient het volledige aanbod aan kunsten te worden verschaft aangezien elke activiteit zal vallen onder eenzelfde noemer nl. Cultuurcentrum Antwerpen. De activiteiten zullen kenbaar worden gemaakt per genre en niet meer per locatie.

Deze stelling heeft aanzienlijke ruimtelijke gevolgen, en maakt tegelijk een groot aantal zaken mogelijk :

Vooreerst kan de bestaande situatie met "specialisatie van de zalen" ten dele verder worden uitgebouwd. Het is een optie waarbij men zuiniger met middelen kan omgaan.

Wij menen echter dat voor elke zaal minstens twee kunstvormen optimaal moeten kunnen functioneren. De mix aan activiteiten geeft een verhoogde dynamiek. Daarenboven wordt op het lokale vlak een voldoende ruime invulling voorzien.

De idee "poly"-valente zaal (zaal waar alles mogelijk is) wordt in deze zo veel mogelijk vermeden omdat de diverse kunstvormen andere ruimtelijke randvoorwaarden hebben. Zo is bv. een zaal geschikt voor muziek niet vanzelf geschikt voor woord. Er zal dus bij de opbouw van het masterplan onderzocht worden hoe dit kan worden gerealiseerd.

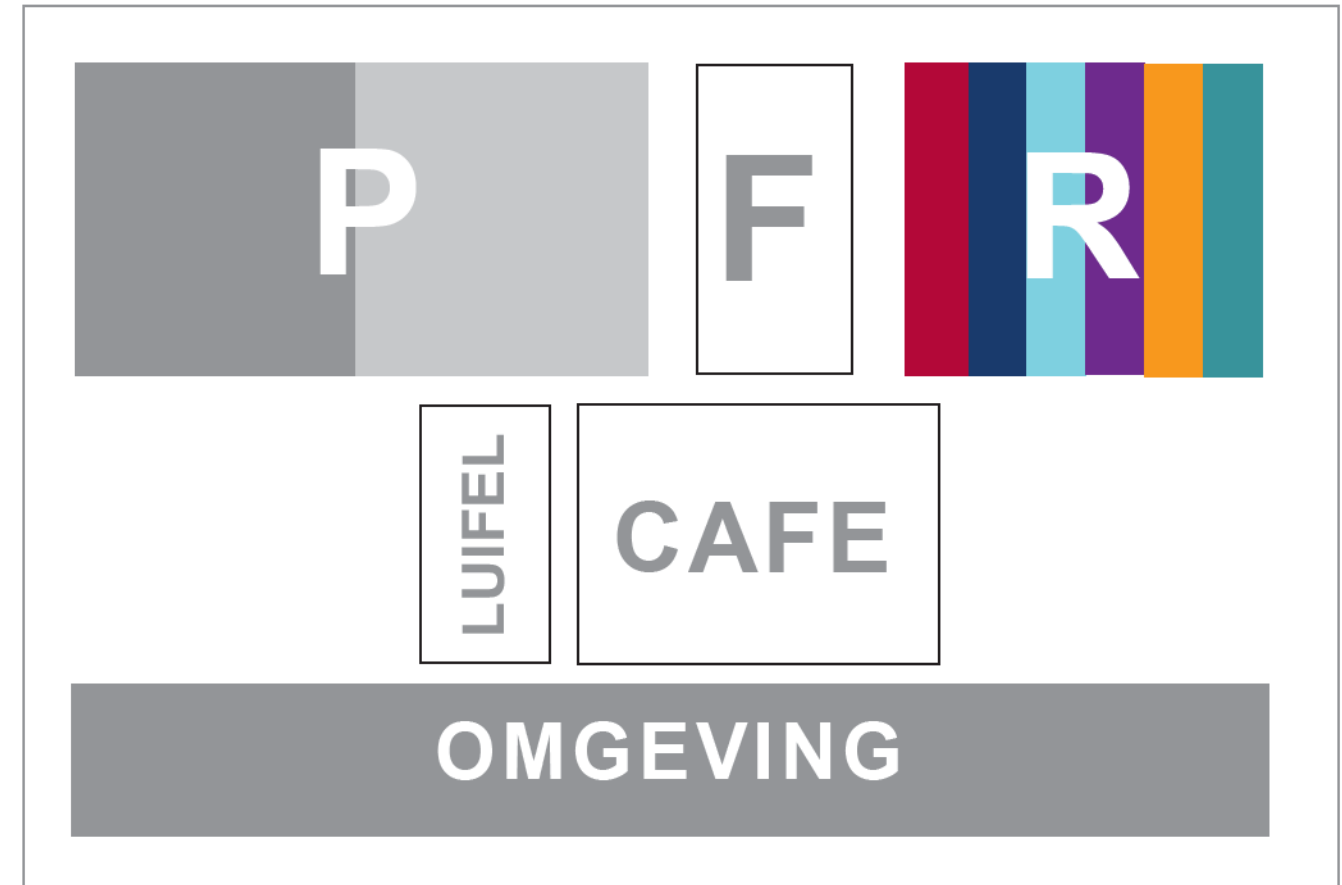
Door de activiteiten onder de gemeenschappelijke noemer "Cultuurcentrum Antwerpen" te plaatsen is het logisch en eenvoudig om op andere locaties via beeldschermen diverse activiteiten te tonen en kenbaar te maken aan een breder, want bovenlokaal, publiek.

Door de historische groei van elk van de centra, door het gebrek aan onderling overleg, door het leggen van locale accenten, is de spreiding van de activiteiten verre van homogeen.

Voor de receptieve werking daarentegen heeft men er baat bij het aanbod zo groot en gediversifieerd mogelijk te maken. De receptieve werking functioneert meer op het lokale niveau. Dan is nabijheid een belangrijke factor. Een homogene spreiding van een zo volledig mogelijk aanbod aan receptieve activiteiten verdeeld over de zones is aangewezen.

De in de beleidsnota voorgestelde opdeling in zones werkt in deze o.i. niet optimaal.

Vooraf zone Centrum en Noord vormen een in ruimtelijk opzicht zeer uitgestrekt gebied en vereisen een andere aanpak dan de meer compacte zones zoals Merksem of Deurne. De uitbouw van de cultuurhuizen zoals bv. Ekeren en Hoboken zijn hierdoor noodzakelijk. Er mogen op dit vlak geen blinde vlekken meer voorkomen.

Typologische analyse.

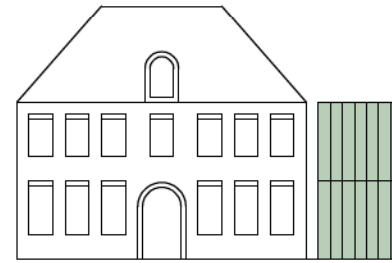
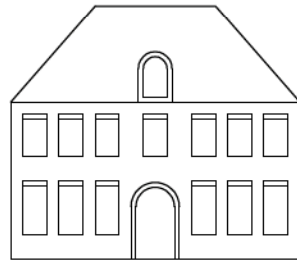
Op het vlak van ruimte, gebouwen en inplanting kunnen we binnen de opgegeven locaties drie types onderscheiden : het kasteel, het instituut en het informele type

Voor elk van de drie types zal bij het opmaken van het masterplan op het vlak van de ruimtelijke ingrepen een eigen strategie worden gevolgd. Ook de programmatorische component is niet éénduidig.

Het voorgestelde model is dus pluriform en meerlagig :

De hoofdcentra zullen voorzien worden van goed uitgebouwde infrastructuur voor minimaal twee verschillende programmatorische activiteiten. Ter ondersteuning hiervan zal er gestreefd worden naar een maximale uitbouw van de receptieve functies op een zo groot mogelijk aantal locaties verspreid over de stad (dus per wijk en niet alleen per zone). Het realiseren van een verlaging van de drempel is hierbij essentieel.

Daarom hoort bij dit model de uitbouw van het café en het voorzien van een luifel als een noodzakelijke toevoeging. (zie verder)

kasteel bouckenborgh
kasteel steytelinck

. het kasteel

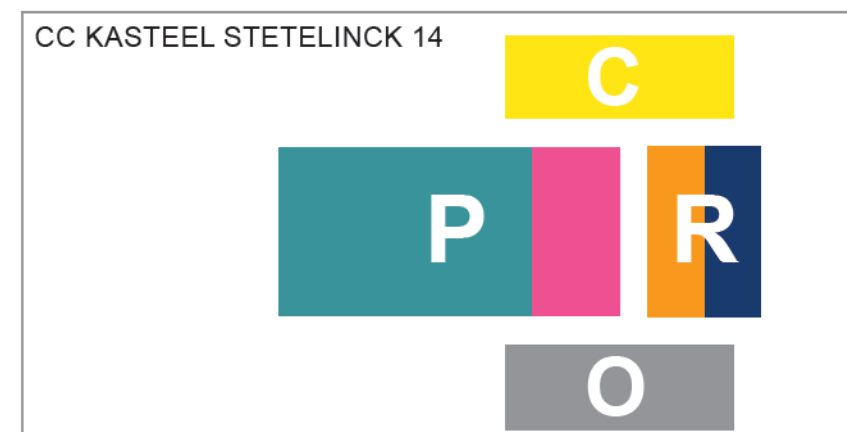
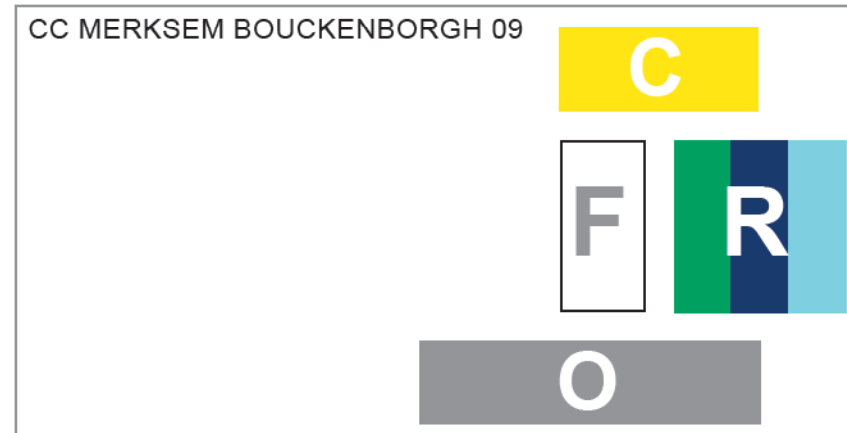
Bestaand historisch patrimonium dat haar vroegere (woon)functie heeft verloren en is overgekocht door de gemeenschap.

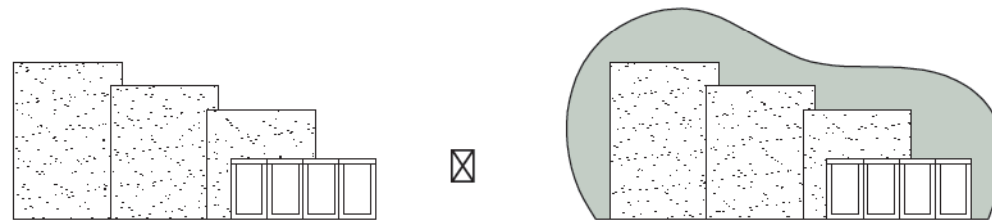
Deze gebouwen hebben meestal een intimistisch karakter. Bij het verbouwen ervan ten behoeve van culturele activiteiten zijn de ruimtelijke randvoorwaarden meestal erg stringent. Voor de uitbouw van meer specifieke programmatorische eisen is een uitbreiding dmv een nieuwbouw meestal de beste oplossing. De nieuwbouw geeft de mogelijkheid om te ontsnappen aan het carcan van het in haar structuur te respecteren gebouw. De nieuwbouw kan een meerwaarde geven aan het geheel door de interessante dialoog tussen oud en nieuw.

De parkachtige omgeving geeft bijkomende mogelijkheden op het vlak van programmaties in open lucht, voor kinderen, senioren....

De toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn meestal goed of gemakkelijk te organiseren.

Op het vlak van externe identiteit scoort dit type van gebouwen erg hoog.

cc wilrijk - de kern
 cc deurne - podium
 cc merksem - concertzaal
 luchtbal - schouwburg
 cc luchtbal
 hof ter lo
 coc linkeroever

. het instituut

Product van het "bakstenendecreet" uit de jaren '70. Deze gebouwen zijn ontworpen op maat van een sterk vooraf bepaald en als onveranderlijk beschouwd programma.

Zij stralen een zekere afstandelijkheid uit. De drempel is vrij hoog.

Meestal zijn ze redelijk geoutilleerd voor de opvang van programmatische activiteiten, maar zijn naar huidige normen dan weer verouderd.

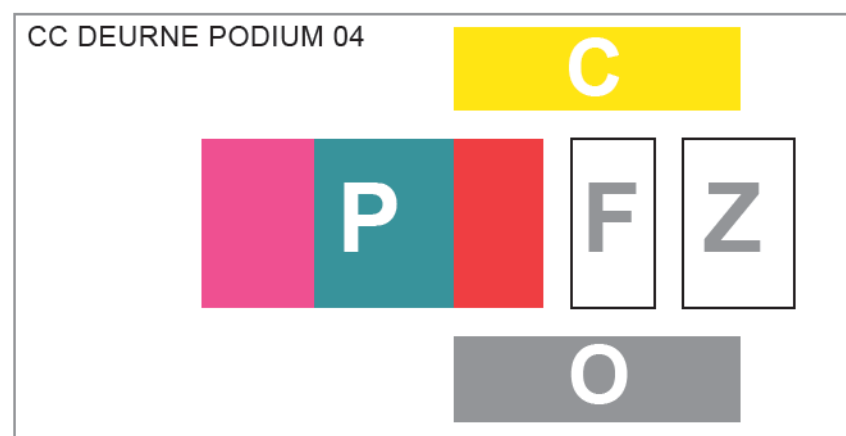
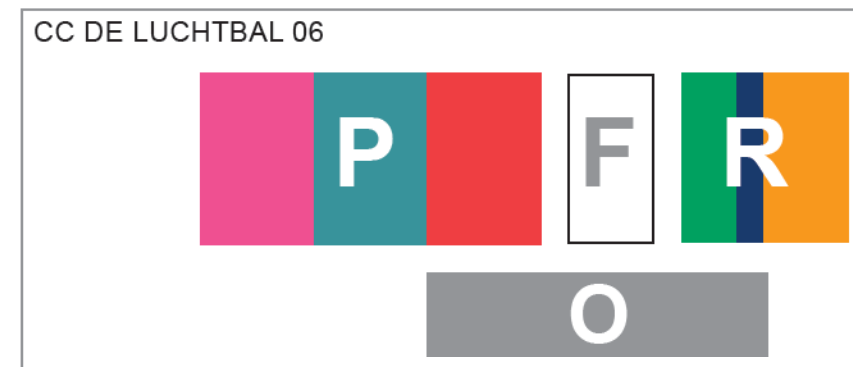
Diverse aanpassingen in het verleden beperkten zich eerder tot opsmukoperaties en ingrepen zonder visie op langere termijn.

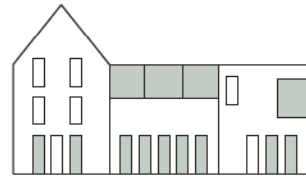
Bouwfysisch zijn de gebouwen ondermaats, weinig duurzaam en energieverslindend. Naast de functionele en architecturale aspecten zullen de technische aspecten in de toekomstige aanpak een doorslaggevende rol spelen. Hier is het begrip duurzame ontwikkeling nog meer dan elders een belangrijk aandachtspunt.

Op het vlak van externe beeldvorming zal elke ingreep doortastend zijn. In principe is men eraan gebonden deze gebouwen "in te pakken" wil men het op bouwfysisch vlak opwaarderen. Het spreekt voor zich dat dit gepaard gaat met een transformatie van de identiteit van de gebouwen. Hier ligt dus een –gedwongen- kans om op het vlak van externe herkenbaarheid deze centra in te passen in de voorliggende restyling-operatie.

Een groot struikelblok hiertoe is de kostprijs van deze operatie. De opgegeven beschikbare budgetten zijn hiervoor ontoereikend. Tenminste als men de geplande ingreep een duurzaam karakter wil geven. Het is daarom voorbarig om in dit stadium reeds enige suggesties te doen.

De keuzes die zullen worden gemaakt moeten voortspuiten uit een gefundeerde opmaak van het masterplan.

bezali - de schelde
st andries
cc berchem
deurne rix
(merksem zolder)
poppentheater

. het informele type

Ontmoetingscentra of culturele centra die een organische groei hebben gekend.

De huidige situatie is het gevolg van een langzame evolutie van aankopen, uitbreiden,

verbouwen, transformeren en –het moet gezegd worden- deformereren.

Het zijn de locaties waar de mix aan activiteiten sterk aanwezig is en waar de ruimtelijke organisatie zo goed en zo kwaad als het kan tracht te beantwoorden aan de programmatorische noden.

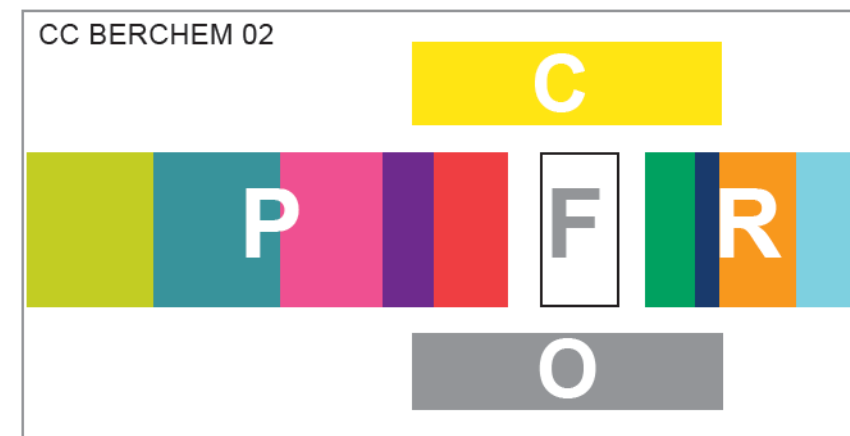
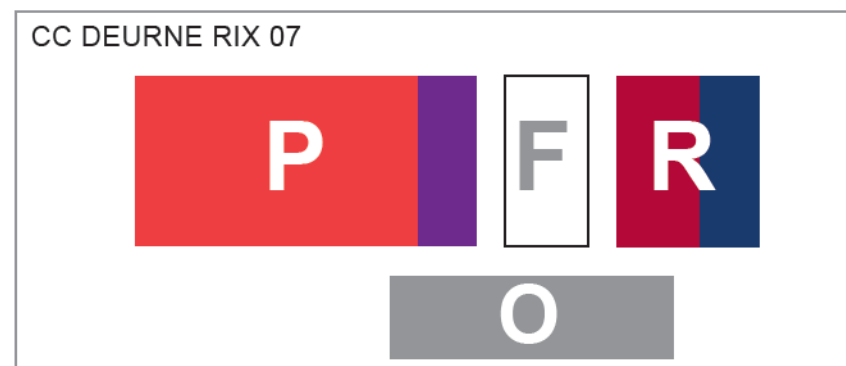
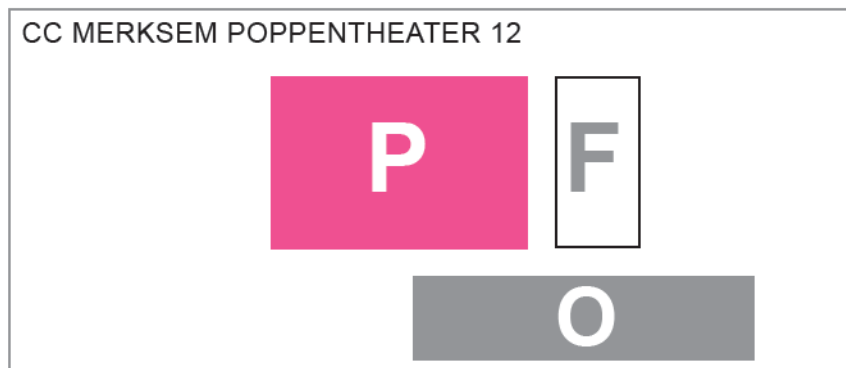
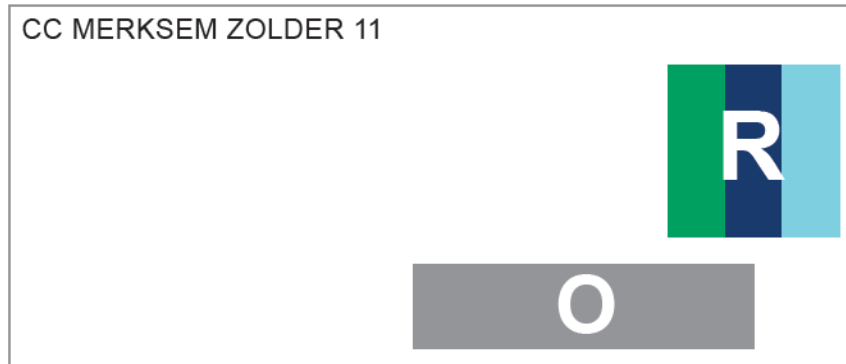
Er schuilt nochtans een interessante paradox achter dit type : ondanks de dikwijls erbarmelijke ruimtelijke organisatie stralen deze locaties een prikkelende dynamiek uit.

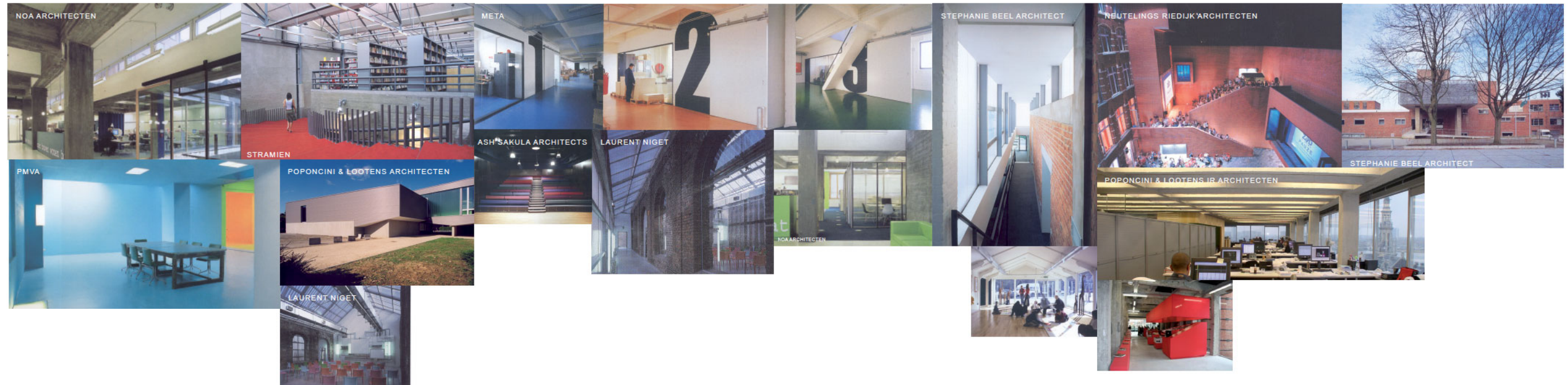
Ongetwijfeld werkt de sterke buurtgebondenheid de ervaring van dit enthousiasme in de hand. De lage drempel werkt dit mee in de hand.

Deze kwaliteit dient absoluut te worden behouden en zelfs versterkt.

De toekomstige transformatie van deze locaties zal dus zeer omzichtig dienen te gebeuren. Het bestaande dient te worden geoptimaliseerd.

Het is een zoeken naar een evenwicht tussen de soms noodzakelijke doortastende ingrepen en het behoud van de informele kwaliteiten eigen aan deze locaties.

IDENTITEIT

Bij het bezoeken van de diverse locaties valt op dat elk cultureel centrum haar eigen weg heeft gezocht in het oplossen van ruimtelijke problemen en het inrichten van haar interieur. Het gevoel overheerst dat men zich meestal met weinig middelen heeft moeten behelpen. Kleine aanpassingen en toevoegingen die niet gestuurd zijn vanuit een globale visie hebben het geheel doen vergroeien. Van eenheid in afwerkingen en meubilair is er geen sprake. Een coherente benoembare identiteit hebben de locaties niet.

In een streven naar herkenbaarheid wordt onder de noemer "restyling" in de projectdefinitie gevraagd een globale visie te ontwikkelen voor het geheel van de locaties. Hierbij wordt tevens verwezen naar de huisstijl van de Stad Antwerpen.

Het begrip restyling is ons inziens ongelukkig gekozen : de connotatie met "stijl" duidt op een verenging van de vraag. Het verwijst naar "design", het modische, het efemere. En dus per definitie niet naar duurzaamheid. Het neigt naar institutionaliseren, iets wat in het verleden (zie hoger) niet echt tot een duurzame ontwikkeling heeft geleid. Daarenboven kan niet ontkend worden dat Kunst en Cultuur van nature uit een aversie tegen het dwangmatige hebben ontwikkeld.

Het is daarom de beste keuze de drang naar herkenbaarheid niet te reduceren tot vormelijke uniformisering. Het ontwikkelen van een eigen logo en website voor Clutuurcentrum Antwerpen is absoluut noodzakelijk, maar de uniformisering van de balie in de lijn van de huisstijl van de Stad lijkt ons dan weer een stap te ver.

Eerder dan een vormelijke benadering van de begrippen herkenbaarheid en identiteit stellen wij het aannemen van een consequente houding ten aanzien van de enorme diversiteit aan de op te lossen ruimtelijke problemen voor. Dergelijke aanpak werkt duurzaamheid beter in de hand.

"Het onkruid wieden" verwoordt kort en krachtig de hier bedoelde aanpak : We streven ernaar de gebouwen in hun eigenheid te respecteren. Weglaten eerder dan toevoegen loopt als een rode draad doorheen de voorgestelde aanpak. Voor elk van de hogerbeschreven types zal zich dat anders manifesteren :

Voor de historische panden is het belangrijk om de functies te voorzien die de karakteristieke ruimten van het gebouw kunnen verdragen. Deze houding ligt in de lijn van een van de basisprincipes van de huidige monumentenzorg.

Voor de organisch gegroeide panden betekent het onkruid wieden letterlijk de overtollige decoraties en afwerkingen zo veel mogelijk te verwijderen

waardoor de ruimten in hun structuur en verhouding voor zich spreken en de eigen identiteit herwinnen. Voor andere delen betekent het afbraak en vervangen door nieuwbouw.

De meer institutionele gebouwen komen eveneens in aanmerking voor een grondige face-lift door het strippen van allerlei afwerkingen en het zichtbaar laten van de technische installaties. Onze suggestie zal zijn om de naakte wanden te kaleien (duurzaam en goedkoop), over de bestaande vloeren een polyurethaanvloer te gieten en geen verlaagde plafonds te voorzien. Vandaaruit kunnen dan waar nodig meer specifieke ingrepen worden voorgesteld (bv. Voorzieningen voor akoestiek).

Het begrip minimalisme is hier van toepassing. Niet in de betekenis van de modieuze stijlform, maar eerder in een connotatie met zuinigheid, eerlijkheid, eenvoud, openheid, ontvankelijkheid, duurzaamheid.

De herkenbaarheid van de aanpak zorgt ervoor dat op een ongedwongen manier de identiteit van de gebouwen wordt versterkt en zij tegelijk refereren naar de gemeenschappelijke noemer "Cultuurcentrum Antwerpen".

Probleemstelling:

Op het gelijkvloerse niveau bevindt zich een bibliotheek. Hierdoor bevinden een groot gedeelte van de ruimtes voor culturele activiteiten zich op de eerste verdieping. Er is momenteel binnen het CC geen echt café of cafetaria voorzien. De zaal die op de 1ste verdieping is gelegen is beperkt naar gebruiksmogelijkheden.

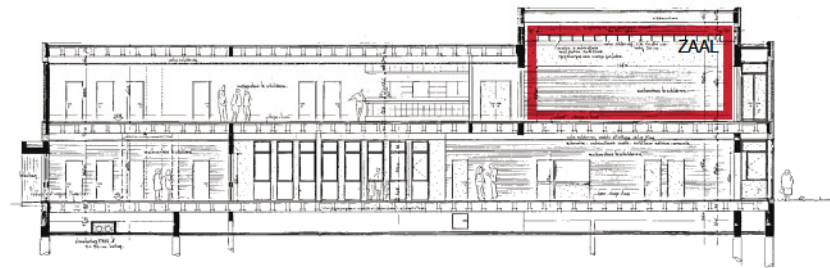
Oplossing:

Om de gebouwen cultureel toegankelijker (drempel verlagend) te maken wordt de bibliotheek ondergebracht op de eerste verdieping. De vrijgekomen ruimte op het straatniveau wordt ingevuld door een café, bergingen, foyer en een nieuwe zaal. Het café wordt strategisch ingeplant. De zaal heeft een dubbele verdiepingshoogte, zodat deze ruimte meer vrijheid geeft naar gebruik toe. De administratieve diensten kunnen indien nodig ondergebracht worden op een nieuwe 2 verdieping. Er is binnen het verbouwingsvoorstel eveneens gezocht naar oplossingen om meer natuurlijk licht binnen het gebouw te laten dringen. Ter hoogte van de foyer wordt er een nieuwe lift ingeplant. De trap naar de tweede verdieping krijgt een meer monumentale uitstraling. Bestaande andere verticale circulaties worden zoveel mogelijk behouden.

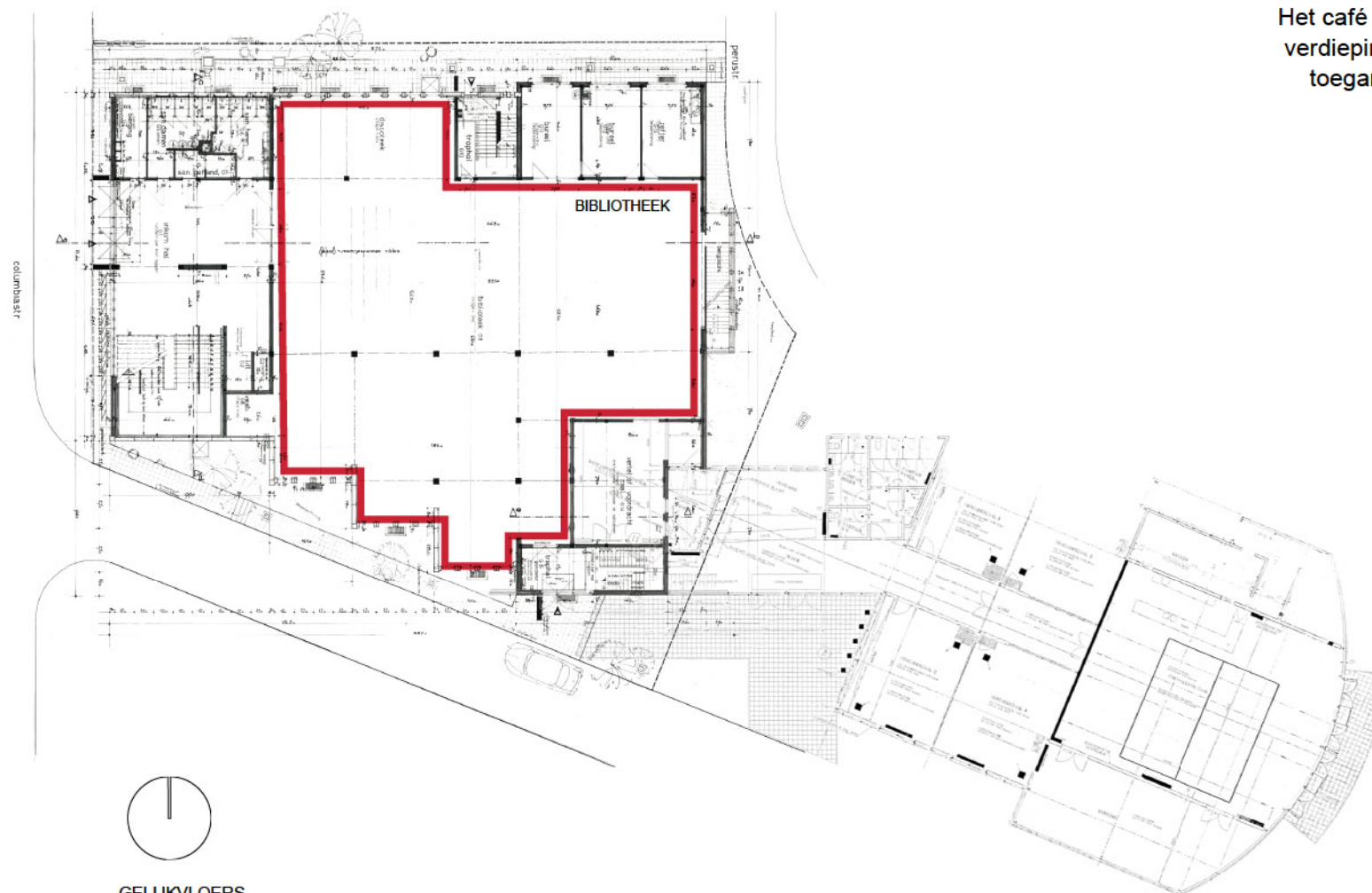
Het café

Het café vervangt de bibliotheek die wordt ondergebracht op de eerste verdieping. Door haar centrale positionering binnen het CC is het café toegankelijk via de straat, de foyer en de ingang van de bibliotheek.

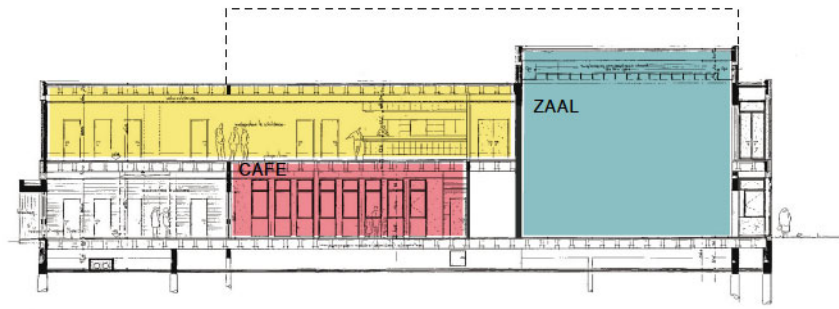
SCHAAL 1/200

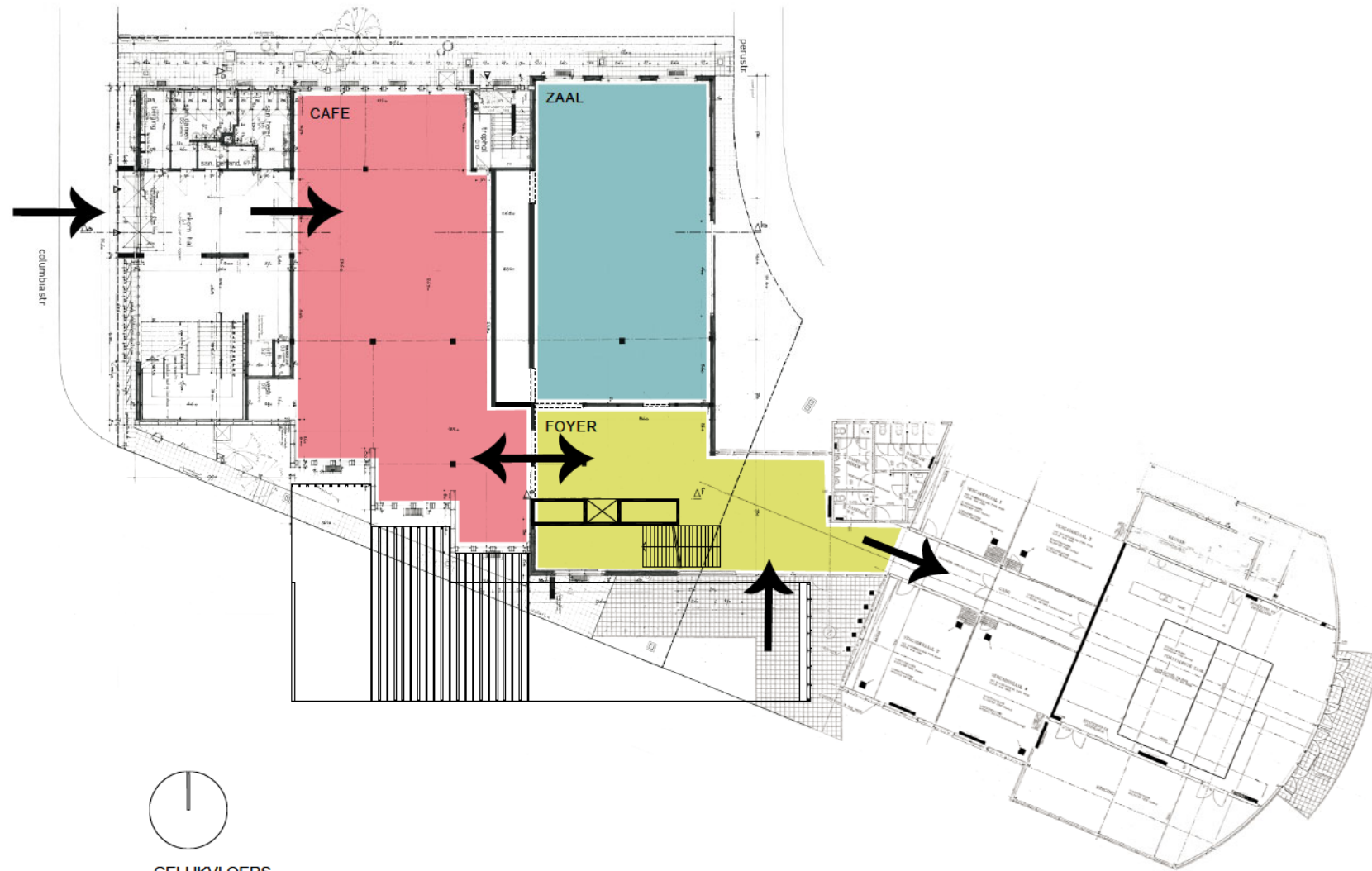
SNEDE

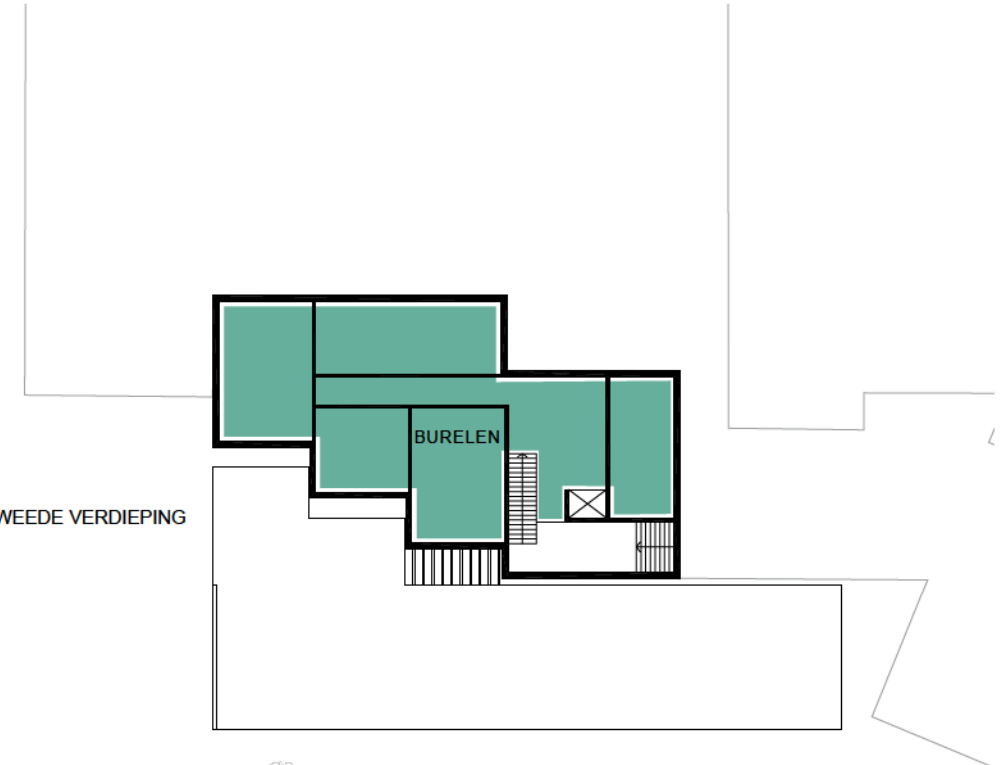
GELIJKVLOERS

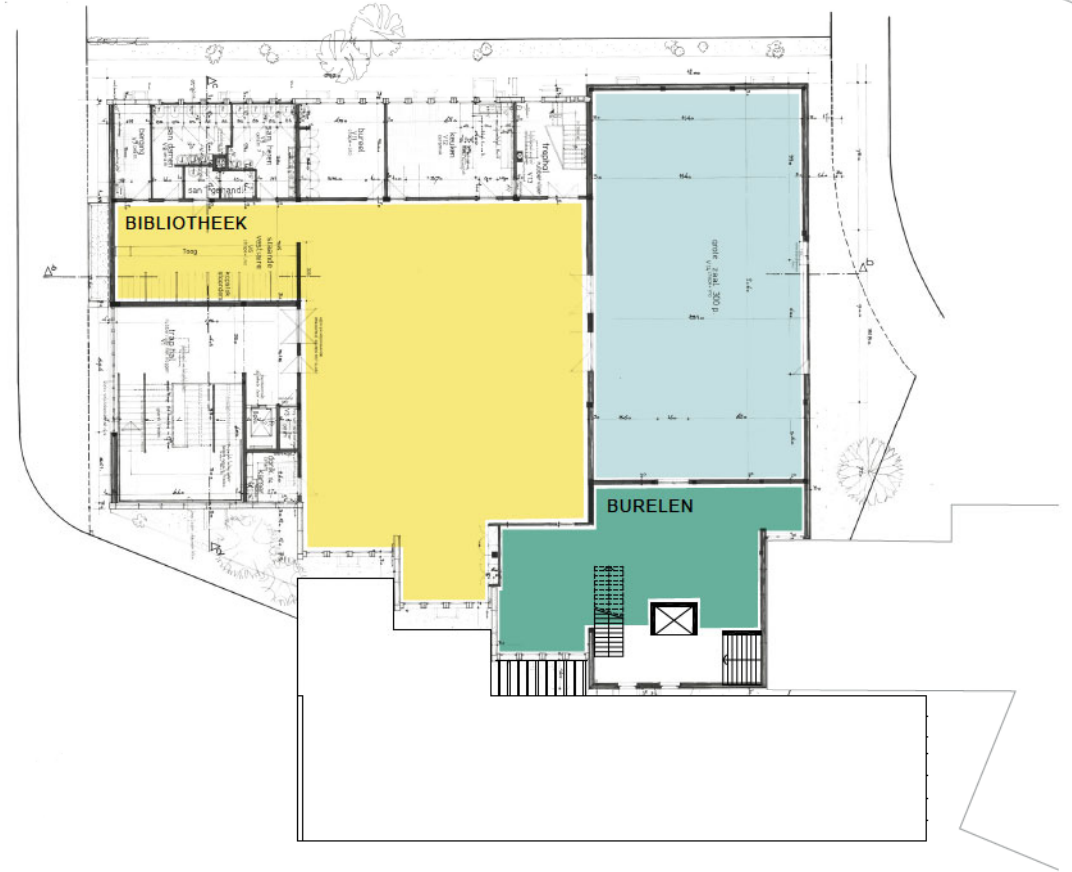
SNEDE

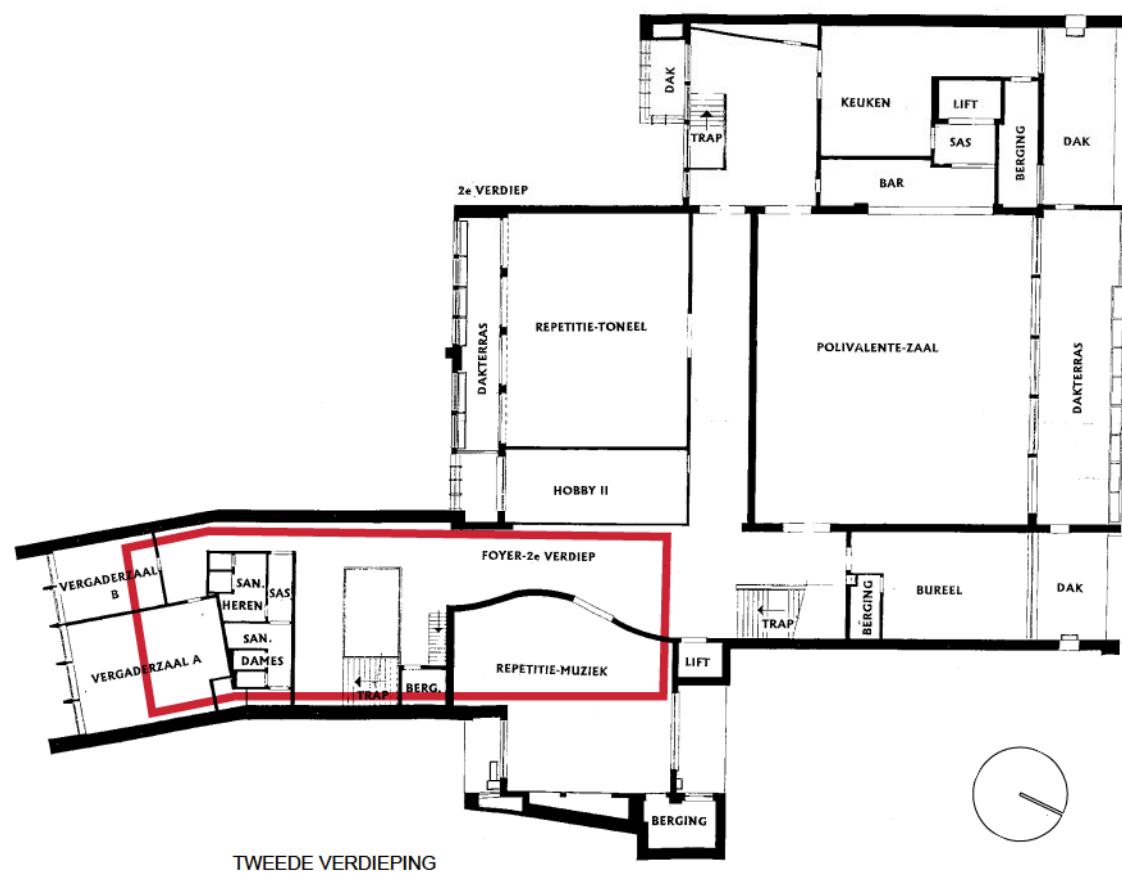
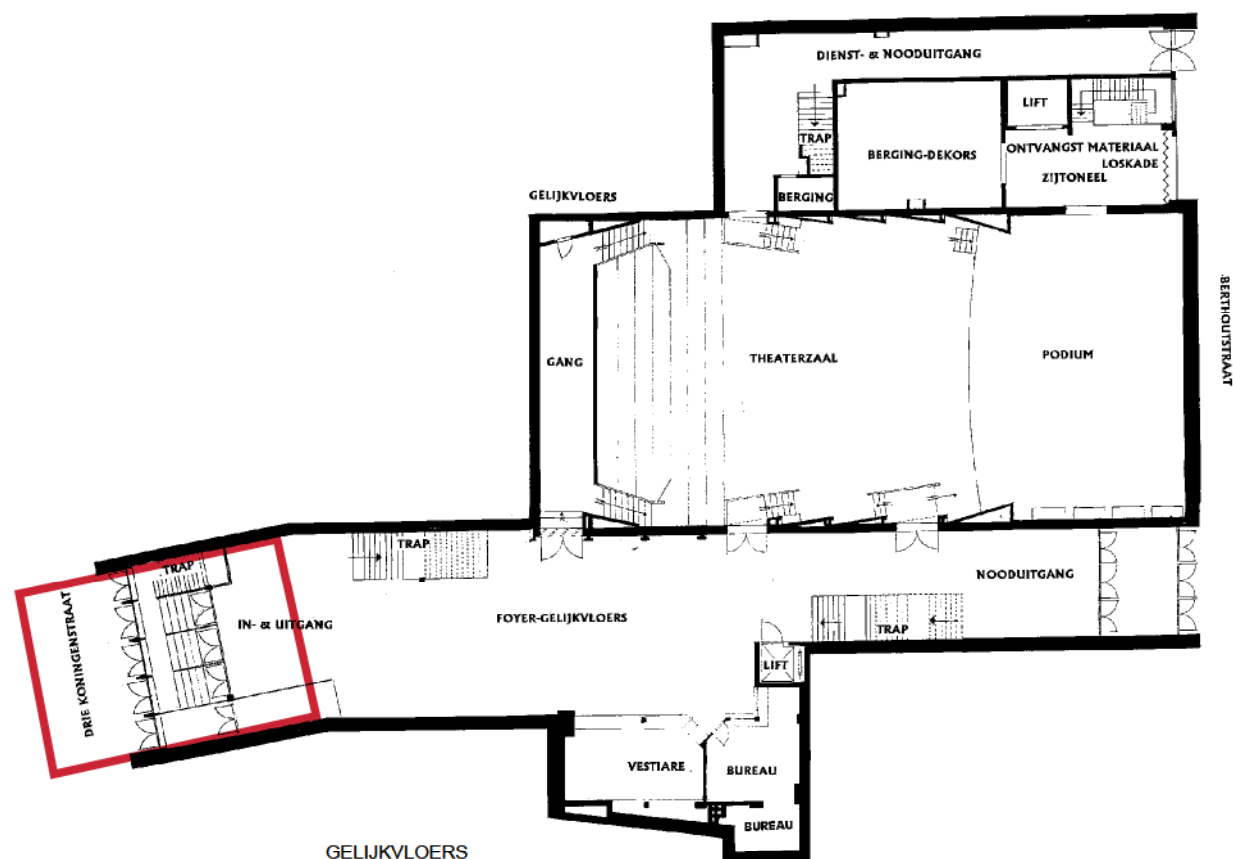
GELIJKVLOERS

TWEEDE VERDIEPING

EERSTE VERDIEPING

Probleemstelling
 Het CC Berchem wordt op het gelijkvloerse niveau gekenmerkt door veel circulatieruimte die uitmondt in een ruime foyer. Het café bevindt zich op de eerste verdieping en is moeilijk bereikbaar. Het gebouw geniet maar weinig van natuurlijk licht en de planindeling is vaak zeer gefragmenteerd.

Denkpiste
 Om het CC toegankelijker en zichtbaarder te maken krijgt de inkomzone een dubbele verdiepingshoogte en wordt er op het voetpad een luifel voorzien.

Door het café op de eerste verdieping te verplaatsten naar het gelijkvloerse niveau en de kelder verdieping wordt het CC toegankelijker voor bezoekers.

Door de herschikking kan er op de eerste verdieping aan de voorzijde van het gebouw een extra zaal voor programmatorische activiteiten worden voorzien. Op de tweede verdieping wordt de gefragmenteerde invulling omgevormd tot een efficiënter grondplan.

SCHAAL 1/200

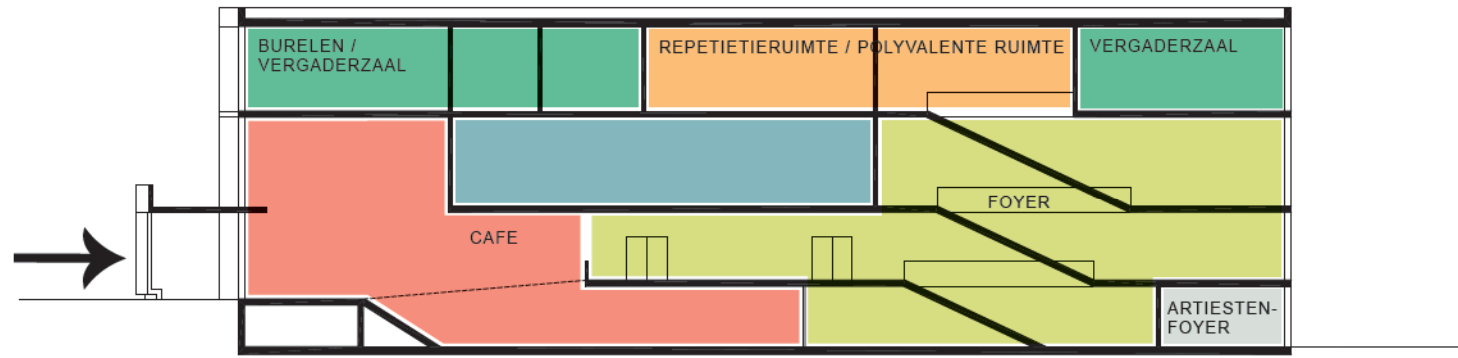

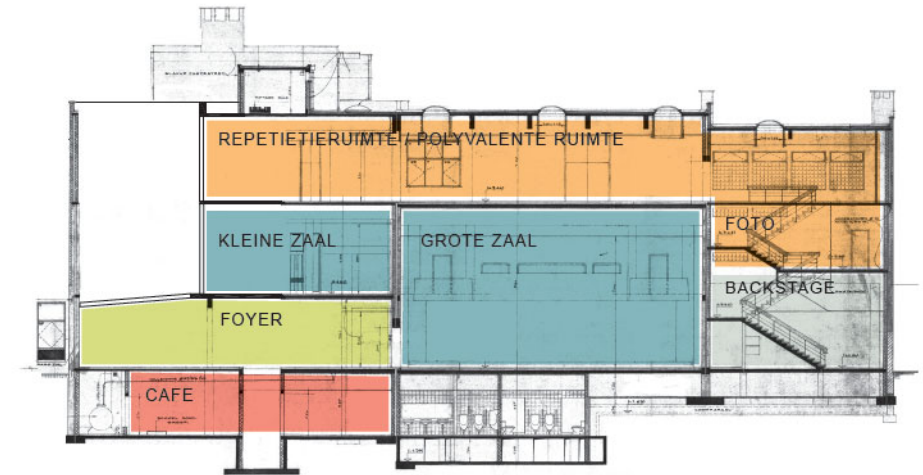
KELDERVERDIEPING

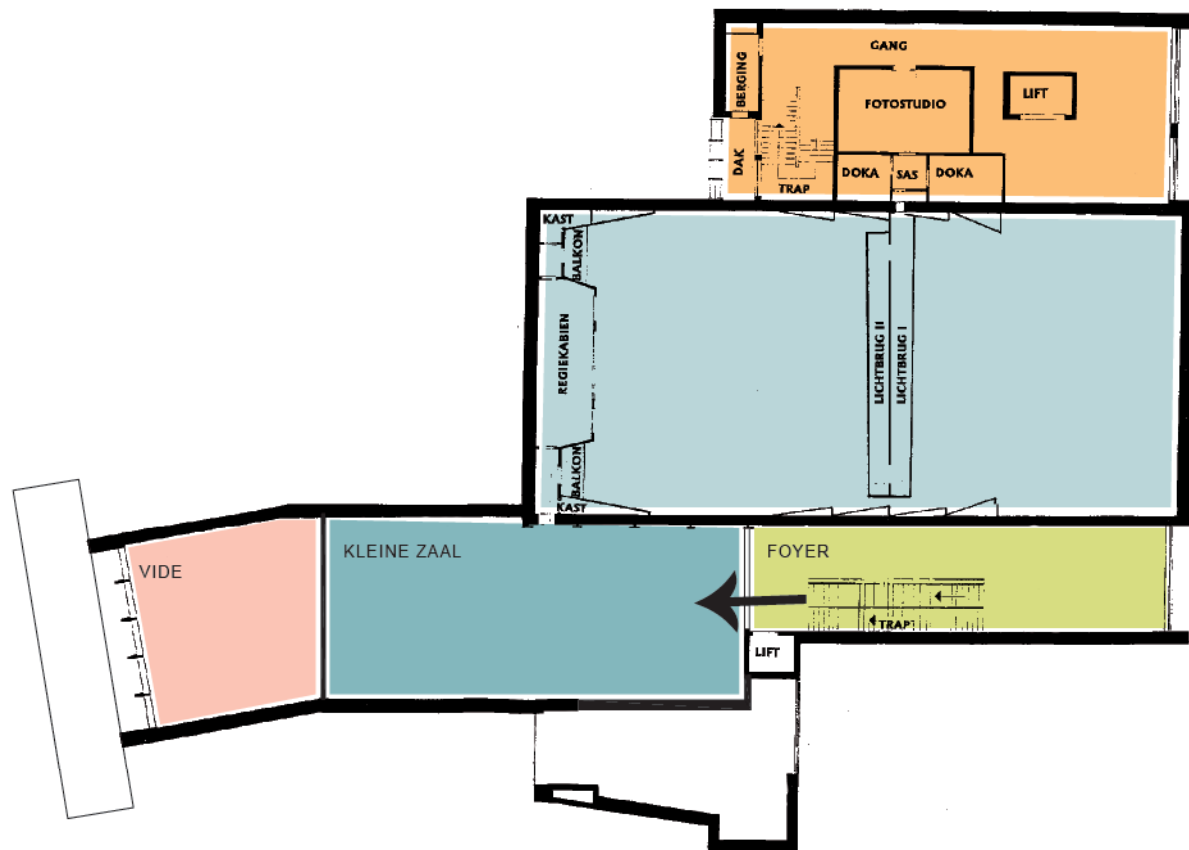
GELIJKVLOERS

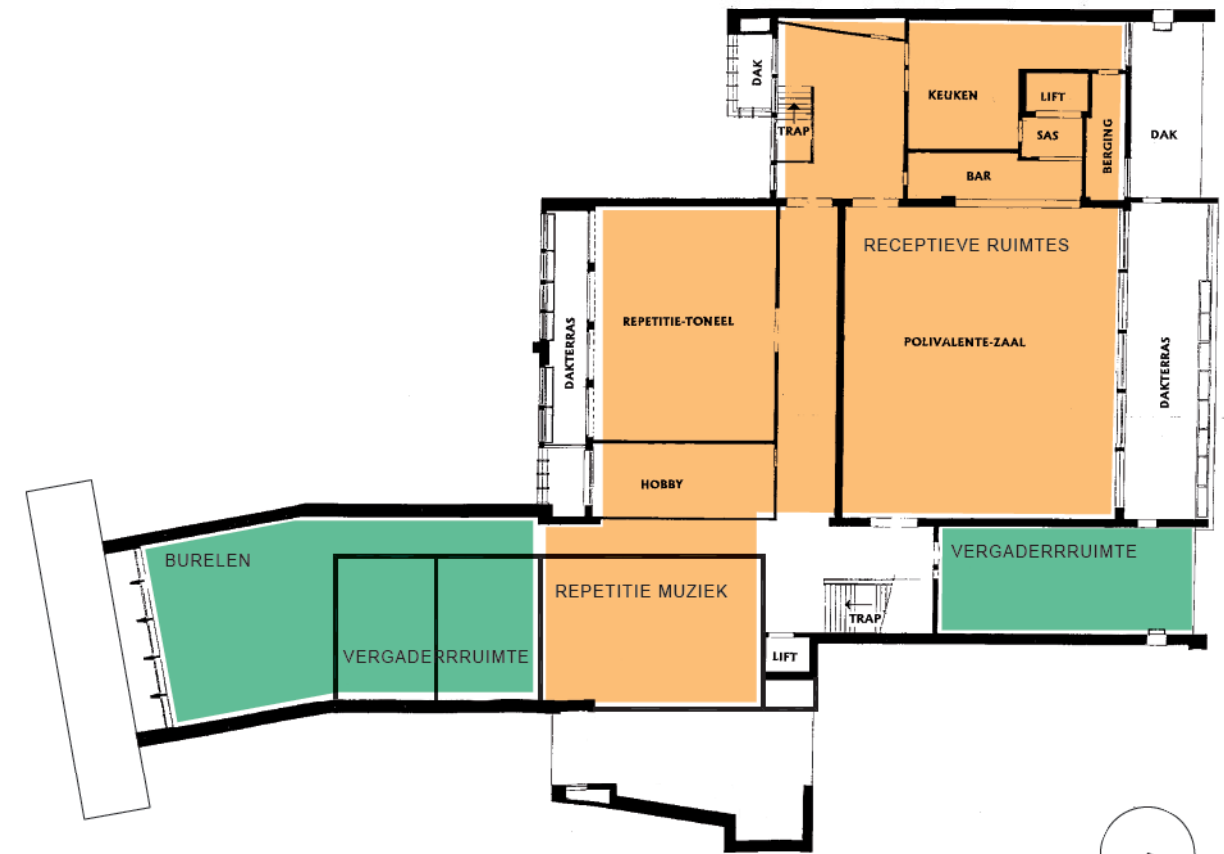
LANGSSNEDE

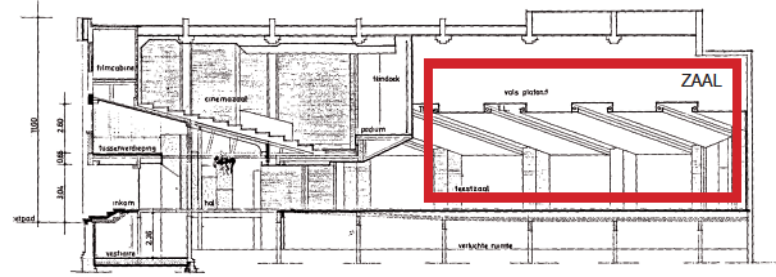
DWARSSNEDE

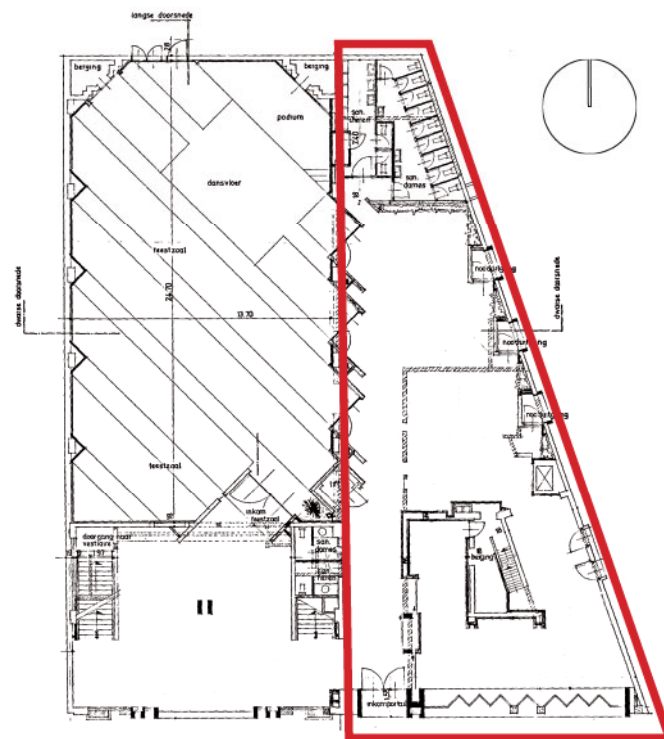
EERSTE VERDIEPING

TWEEDE VERDIEPING

LANGSSNEDE

GELIJKVLOERS

Probleemstelling:

'De Rix' heeft in het straatbeeld een zeer herkenbare identiteit. Niet tegenstaande dat het gebouw aan de straatzijde één gezicht heeft kan de 'Rix' plantmatig en structureel niet beschouwd worden als één geheel. Eén gedeelte bestaat uit een feestzaal, de cinemazaal en de inkomhal. Een ander gedeelte omvat de foyer, sanitaire voorzieningen, vergaderzalen, een conciërgé woning en een tentoonstellingsruimte. Dit laatste gedeelte bestaat hoofdzakelijk uit een aaneenschakeling van kleinere ruimtes die een ruimtelijk gevolg zijn van vroegere verbouwingen. Deze zone kan dan ook moeilijker inspelen op toekomstige behoeften.

Denkpiste:

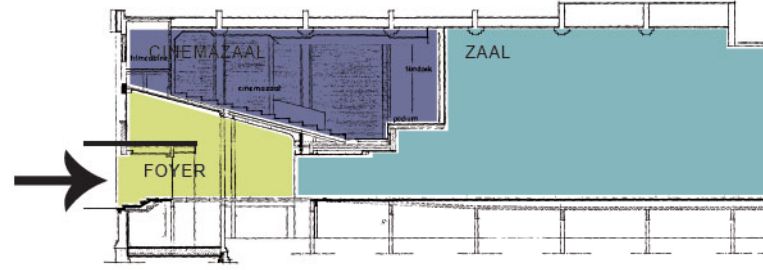
Om te kunnen beantwoorden aan de nieuwe en toekomstige behoeften van een CCA wordt het verbouwde gedeelte afgebroken en een nieuwbouw opgericht. Het nieuwe bouwvolume neemt 'afstand' van het zalen gedeelte, zodat de zalen en de functies in het bouwvolume kunnen genieten van natuurlijk lichtinval.

In de nieuwbouw wordt er op het straatniveau een makkelijk toegankelijk café voorzien dat onafhankelijk van de 'Rix' kan functioneren. Een foyer en een tentoonstellingsruimte sluiten aan op het café. Op de eerste en tweede verdieping worden er binnen de nieuwbouw een aantal ruimtes voorzien die receptieve functies kunnen herbergen. Deze ruimtes kunnen op niveau +1 kunnen genieten van een ruim terras.

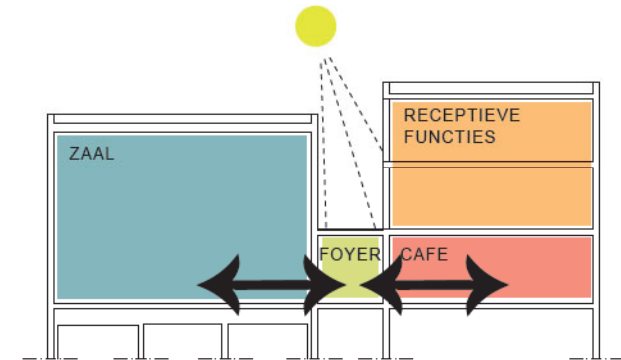
De bestaande inkomhal wordt gereorganiseerd en opgewaardeerd. De tussenverdieping wordt betrokken bij de inkomhal zodat er hier een dubbel hoge ruimte ontstaat. In de feestzaal wordt het verlaagd plafond afgebroken zodat deze opnieuw in ere wordt hersteld.

SCHAAL 1/200

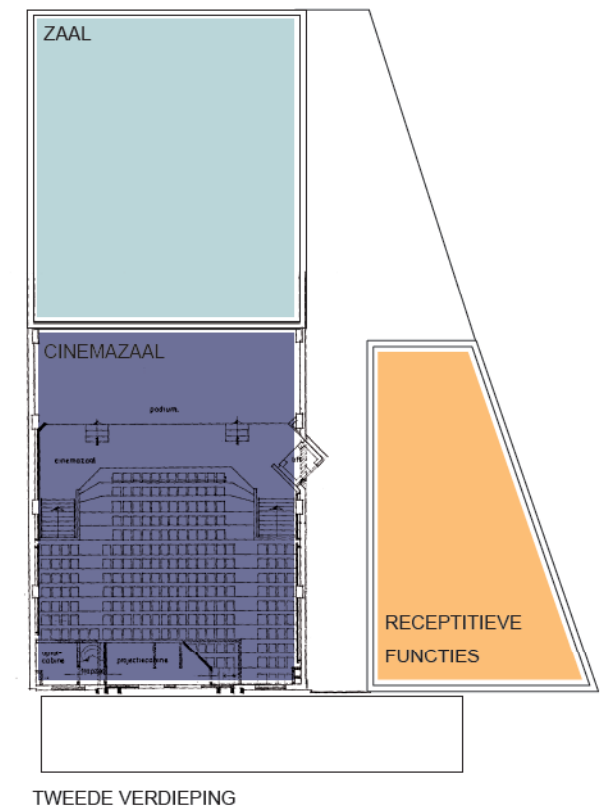
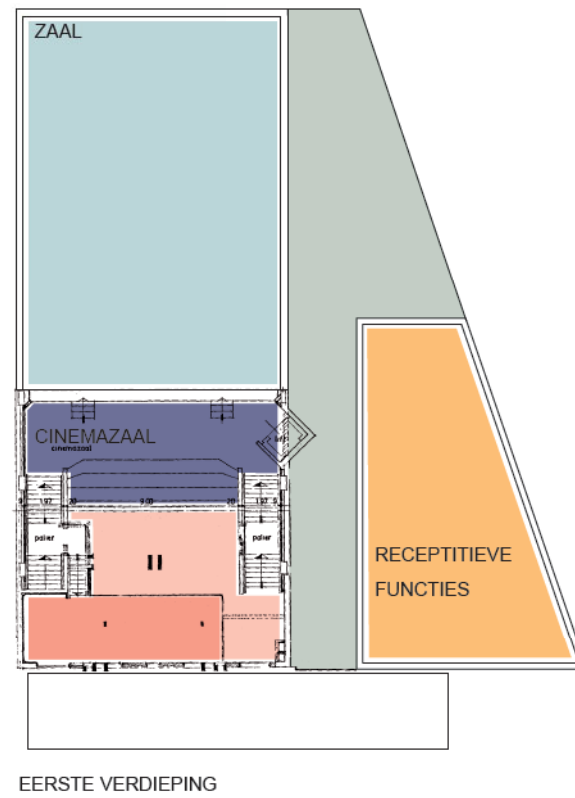
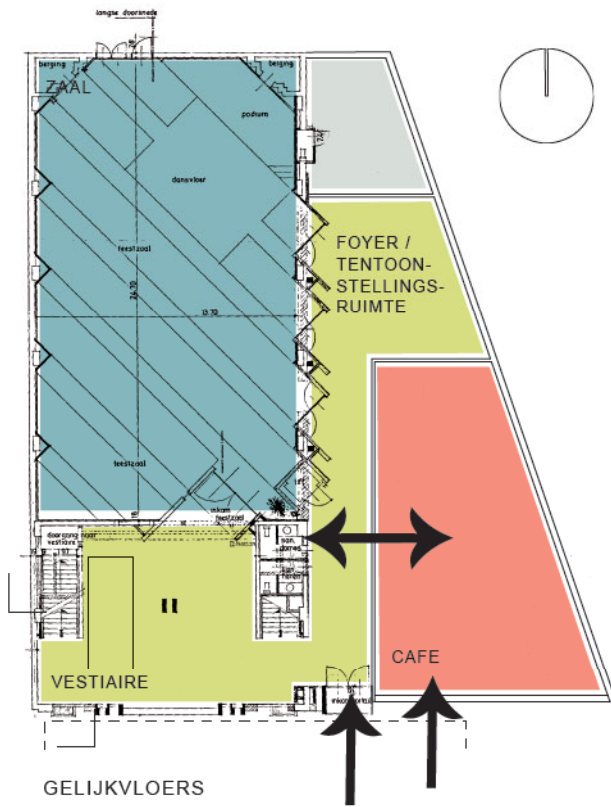

LANGSSNEDE

DWARSSNEDE

Probleemstelling:

Het gebouw van het CC Deurne Podium trekt zich als het ware terug van haar omgeving. In het straatbeeld heeft het gebouw immers een gesloten karakter. Slechts een beperkt aantal tekens geven weer welke publieke activiteiten er zich binnen plaats vinden.

Intern zijn er een aantal ruimtelijke en organisatorische potenties onbenut en zijn er een aantal functies ondergebracht in minder ideale ruimte (oa de burelen in de kelderruimtes). Verder kan er worden opgemerkt dat niet alle ruimtes bereikbaar zijn voor gehandicapten.

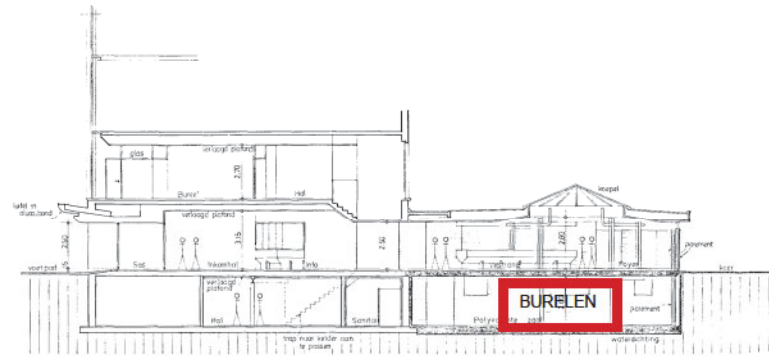
Oplossingen:

Om de aanwezigheid van het CC in de buurt beter kenbaar te maken moet het gebouw aan de straatzijde gemodelleerd worden. Een herinrichting van de inkomzone en het open werken van de gevel ter hoogte van het huidige café is hierbij essentieel. Bijkomend wordt er een luifel aan de straatzijde geplaatst, die aandacht naar zich moet trekken. Deze ingrepen moeten er voor zorgen dat CC Deurne Podium zichtbaar wordt in het openbaar domein om zodoende bezoekers uit te nodigen het CC te bezoeken.

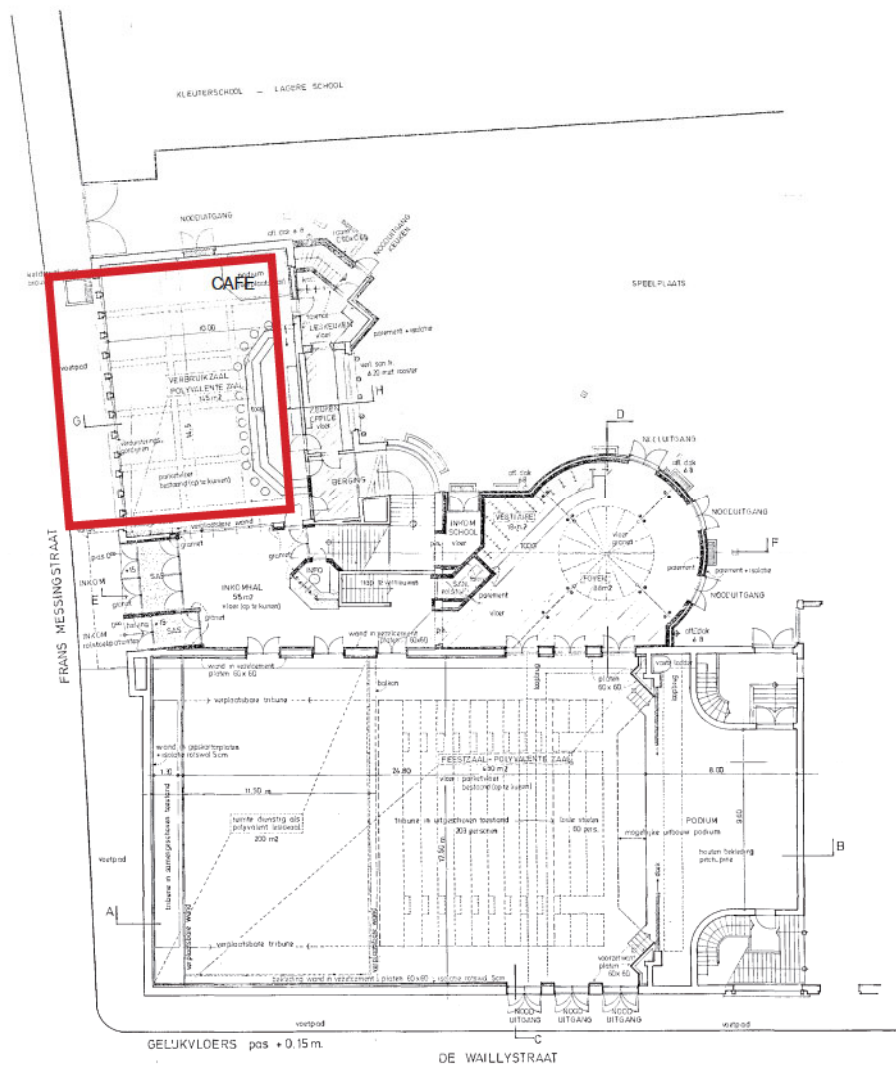
Intern worden voorgesteld om de gebruiksmogelijkheden van de kelder te benutten. Een nieuwe polyvalente zaal geeft uit op een nieuwe foyer (de vroegere kantoorruimten). Er wordt een vide in de foyer op het gelijkvloers voorzien die uitgaat op niveau -1. Op de eerste verdieping wordt er in een nieuw bouwvolume een repetitieruimte voorzien. De kantoren worden ondergebracht op de tweede verdieping.

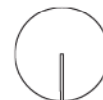
SCHAAL 1/200

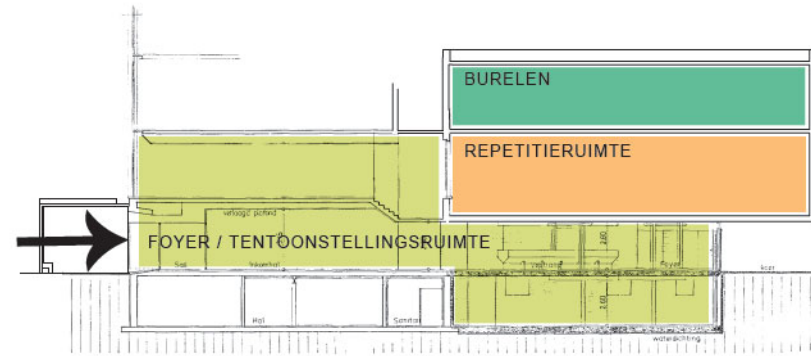

SNEDE

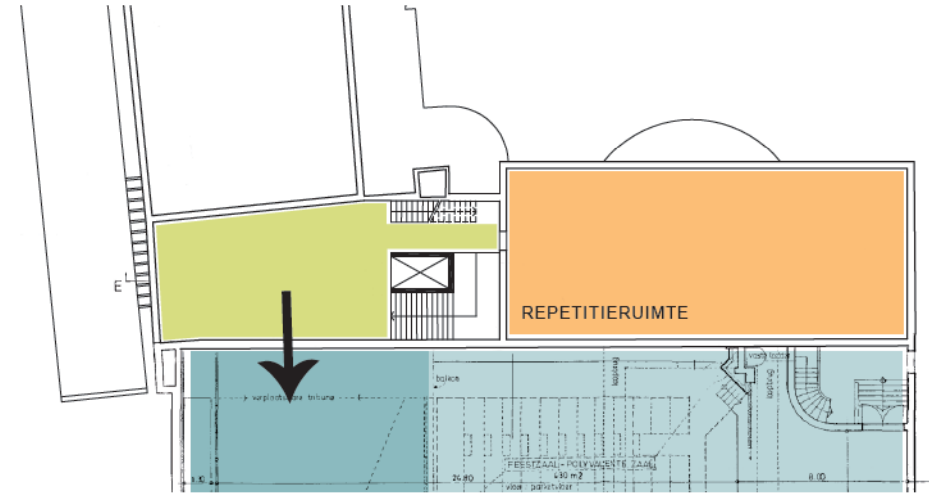

KELDERVERDIEPING

SNEDE

EERSTE VERDIEPING

KELDERVERDIEPING

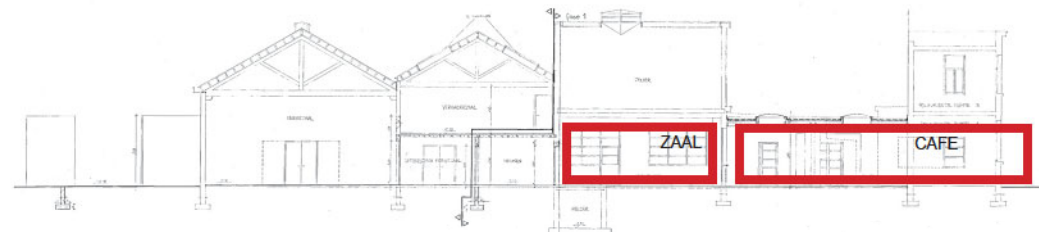
GELIJKVLOERS

Probleemstelling

Het CC St Andries is één van de centra die een prikkelende dynamiek uitstralen. De infrastructuur van het CC St Andries is echter voor een groot gedeelte verouderd en weinig samenhangend. Het gebouw van het CC en de ruimte rondom heeft echter een aantal interessante ruimtelijke en organisatorische potenties, die momenteel onbenut zijn.

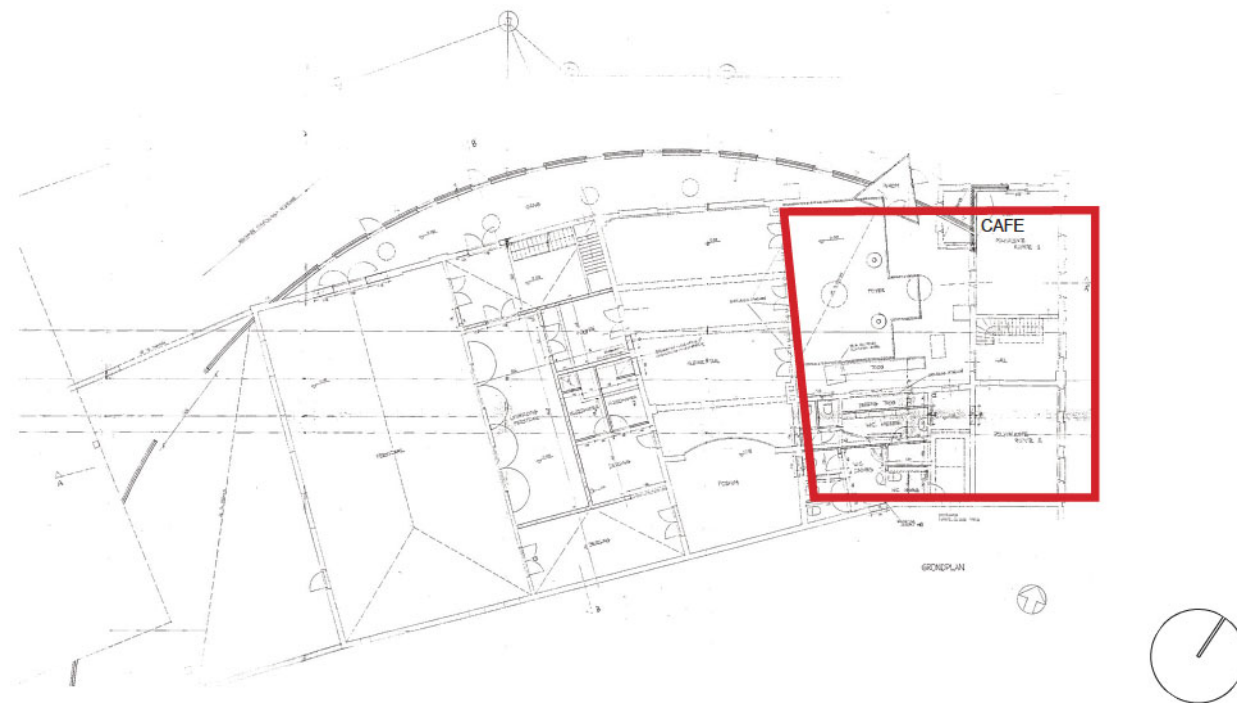
Binnen het gebouw van het CC wordt de voorste zone aan het St Andriesplein herschikt en verbouwd. Het café krijgt een dubbel hoge ruimte en wordt zichtbaar en toegankelijk gemaakt vanop het plein. De eerste zaal naast het café krijgt eveneens een dubbel hoge ruimte, waardoor de gebruiksmogelijkheden toenemen. De dienstzone tussen de twee bestaande zalen wordt heringericht en geoptimaliseerd. Op het voetpad wordt er een luifel voorzien, die aansluit op het café en de toegangspoort zal benadrukken.

Het CC St Andries is binnen haar preceel beperkt in het uitbreiden van haar activiteiten. Aangezien het centrum langs eenzelfde straatje wordt ontsloten als het Werkatelier Binnenstad, kan het interessant zijn om de gebouwen van dit atelier te betrekken bij het CC. Het CC St Andries zou hierdoor gemakkelijker kunnen inspelen op toekomstige behoeften. De bijkomende zaal wordt binnen deze denkpiste ondergebracht in de gebouwen van het werkatelier.

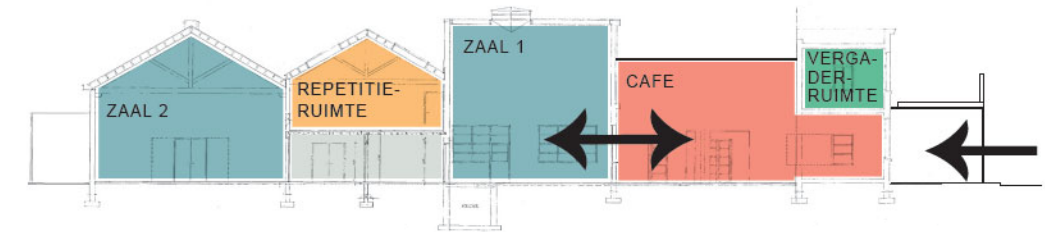

SNEDE

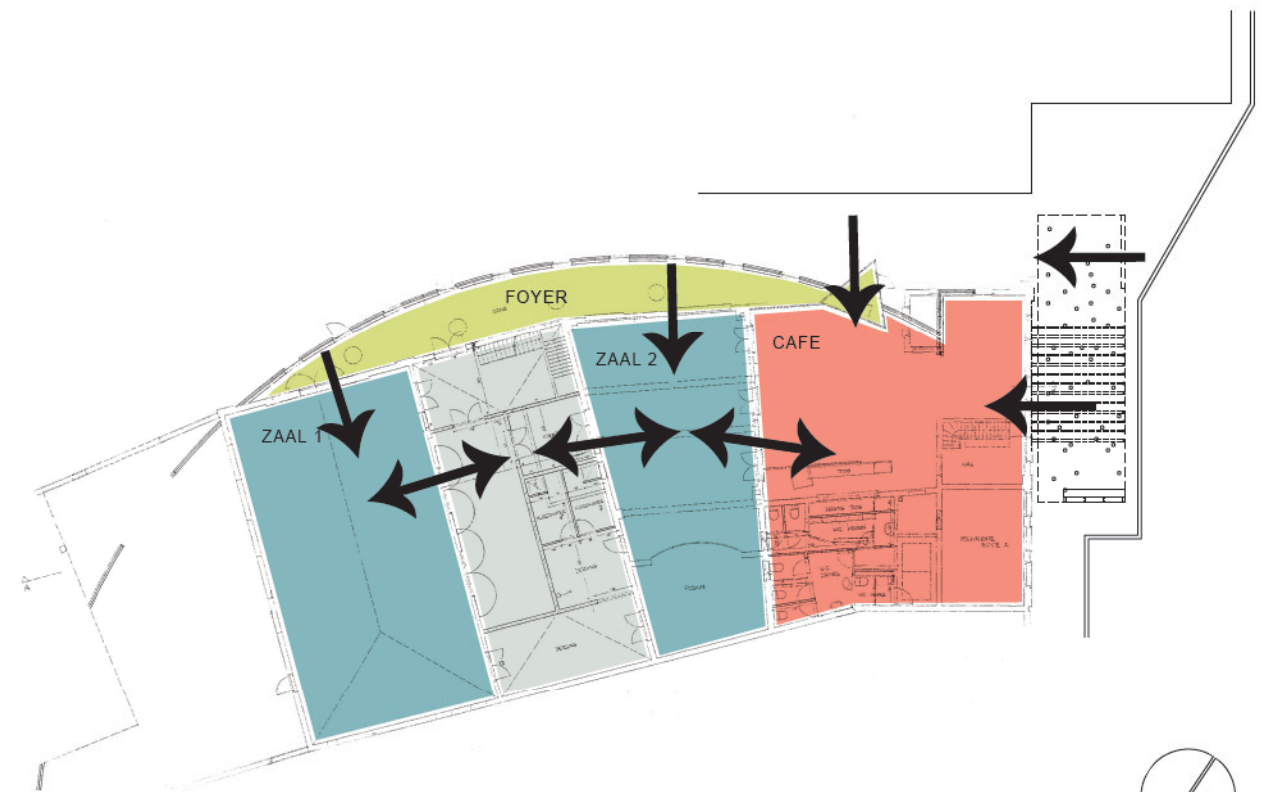
SCHAAL 1/200

GELIJKVLOERS

SNEDE

GELIJKVLOERS

CAFE

Op elke locatie is er momenteel een cafetaria die al dan niet samenvalt met het foyer.

Bij voorstellingen is het nodig dat er drankgelegenheid wordt geboden tijdens de pauze en na de voorstelling. We merken dat deze cafetaria's meestal ietwat stiefmoederlijk worden behandeld.

We mogen bij de geplande herstructurering de kans om het potentieel van dit onderdeel uit te werken, niet laten liggen.

Naar het model van de Vooruit in Gent en het Stuk in Leuven, maakt het voorzien van een goed werkend café, *open voor iedereen*, zelfs al zijn er geen voorstellingen gepland, een essentieel deel uit van onze strategie. Het ondersteunt de cultuurspreiding.

Het café heeft een lage drempel en is een eenvoudig en informeel vehikel om buurtbewoners bij elkaar te krijgen. Zo komen ze indirect in contact met de activiteiten van het cultuurcentrum. Daarenboven kunnen beeldschermen met in real time geprojecteerde voorstellingen de aandacht en de interesse opwekken van activiteiten op de andere locaties.

De belangrijkste ruimtelijke randvoorwaarden van het café zijn de zichtbaarheid en de onmiddellijke aansluiting aan de straat.

De interieurs hebben best *niet* eenzelfde uitdrukking. Het is boeiender om elke plek af te stemmen op de eigenheid van de buurt en het eigen gebouw. Laat **kwaliteit** zowel van de inrichting als van de uitbating de grootste gemene deler zijn waarop de werking van het café is gebaseerd. We kunnen ons voorstellen dat het personeel met een glimlach en een mooi ontworpen T-shirt garant staat voor de kwalitatieve werking van elk café dat onder de noemer Cultuurcentrum Antwerpen valt. Verder dienen serviceruimten, sanitairen, toegankelijkheid, op onberispelijke wijze te worden voorzien. Ook de technische installaties moeten een optimaal comfort kunnen garanderen.

Door enige onafhankelijkheid ten aanzien van elkaar kan elk café van de diverse locaties beter en sneller ingrijpen naargelang de noden die zich voordoen. Uniformisering op dit vlak leidt tot verstarring. Het lijkt niet werkbaar te moeten wachten voor de herinrichting van het café tot men centraal heeft beslist een nieuwe look te geven aan alle locaties.

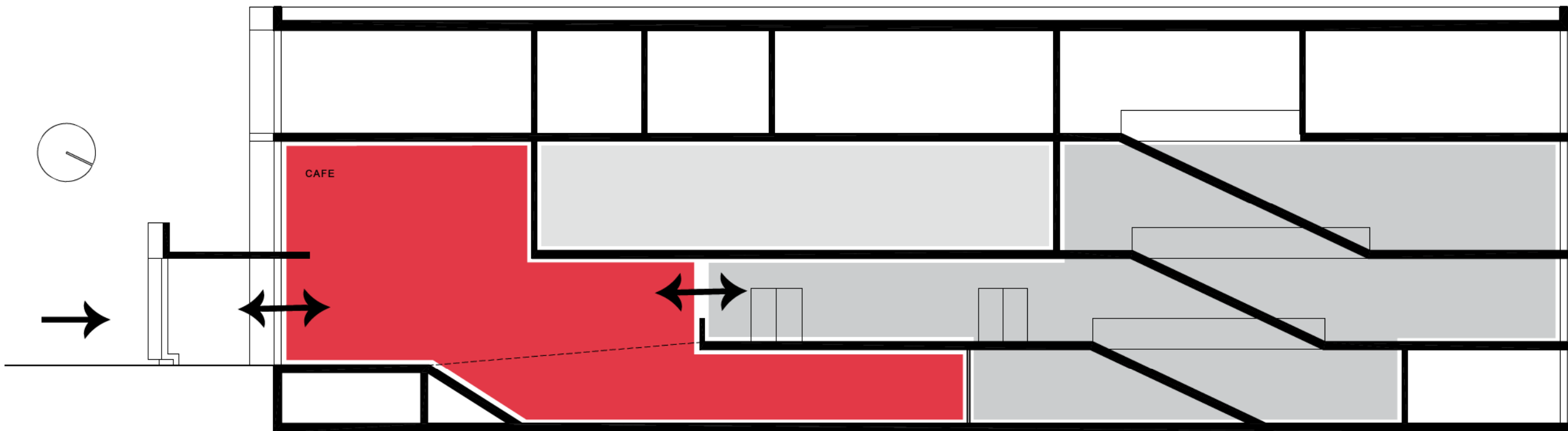
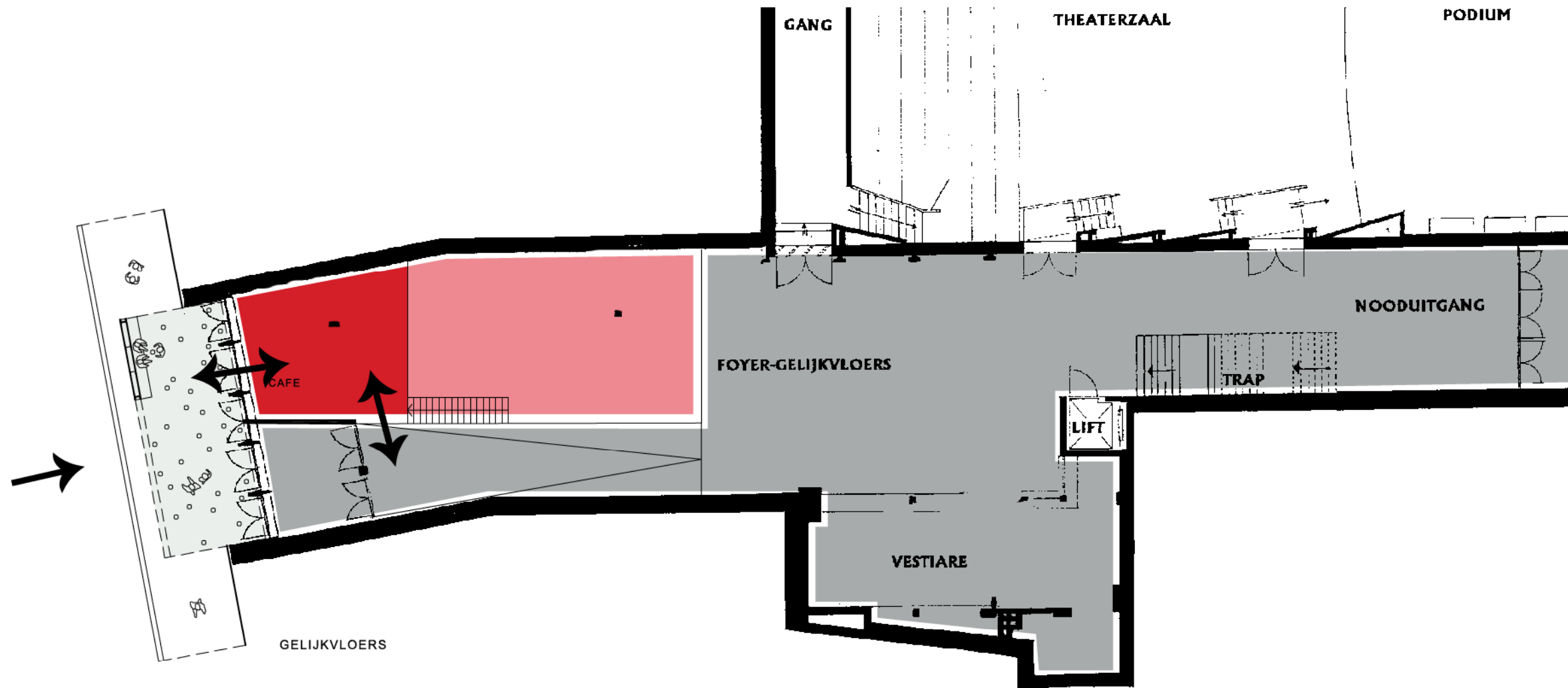
Er zal worden onderzocht of en hoe met *private partners* samenwerkingen kunnen worden georganiseerd waar beide partijen baat bij kunnen hebben. Het café zou een inkomstenfactor moeten worden en geen kostenfactor.

Voor enkele locaties wordt hier reeds afgetast op welke wijze de nieuwe cafés kunnen worden geïmplementeerd (schaal 1/100).

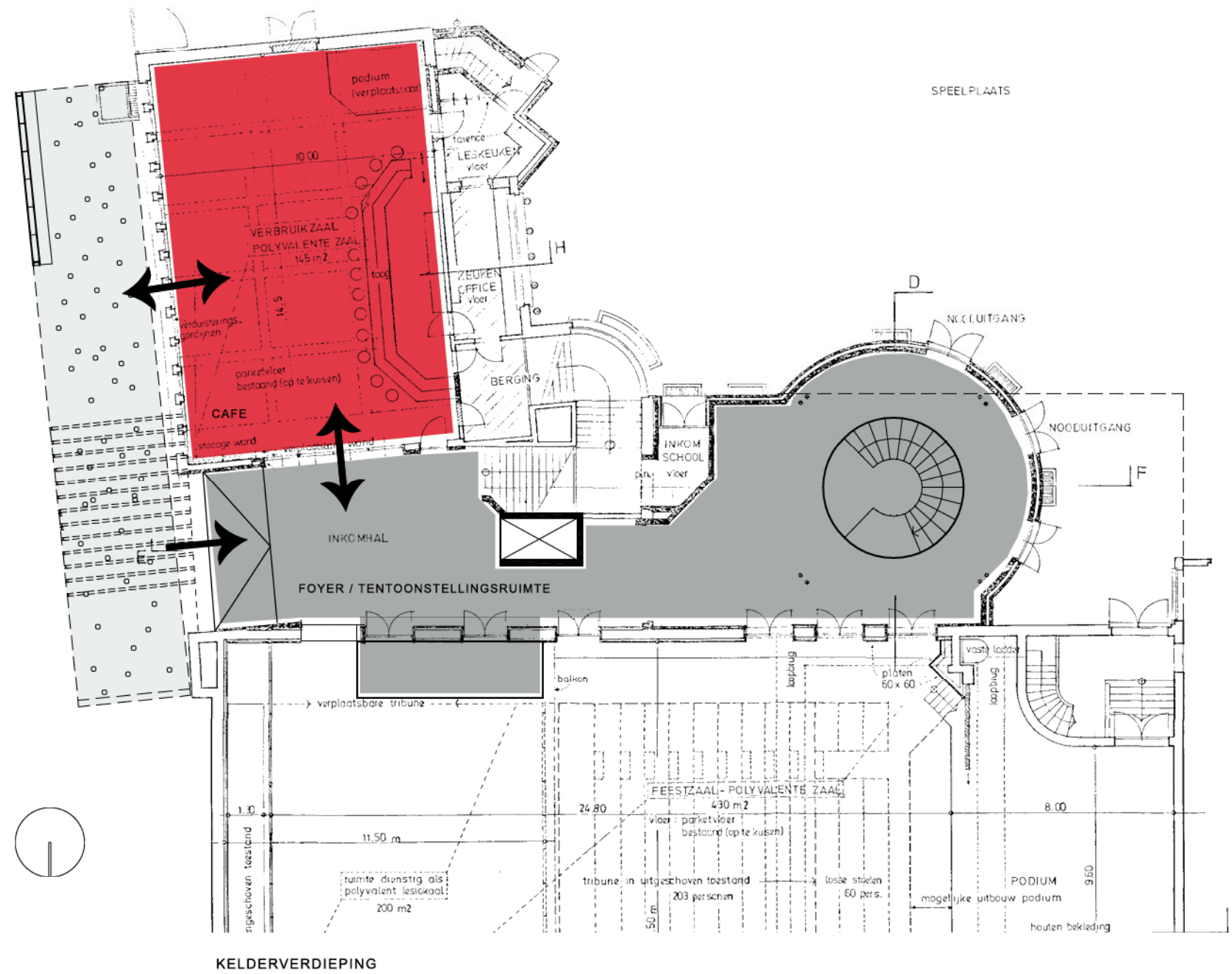
cc Berchem	De huidige cafetaria op + 1 verplaatsen naar het gelijkvloers en een open halfondergrondse verdieping met relatie aan de straat
cc Deurne podium	Eenvoudigweg de gevel openbreken en grote raampartijen maken
coc de schelde st. Andries	De huidige cafetaria uitbreiden tot aan de straat.
cc Luchtbal	De ruimte van de huidige bibliotheek op het gelijkvloers inwisselen voor het café
cc Deurne Rix	Bij de voorgestelde afbraak van het rechterdeel een café voorzien binnen de nieuwbouw met rechtstreekse toegang vanop de straat.

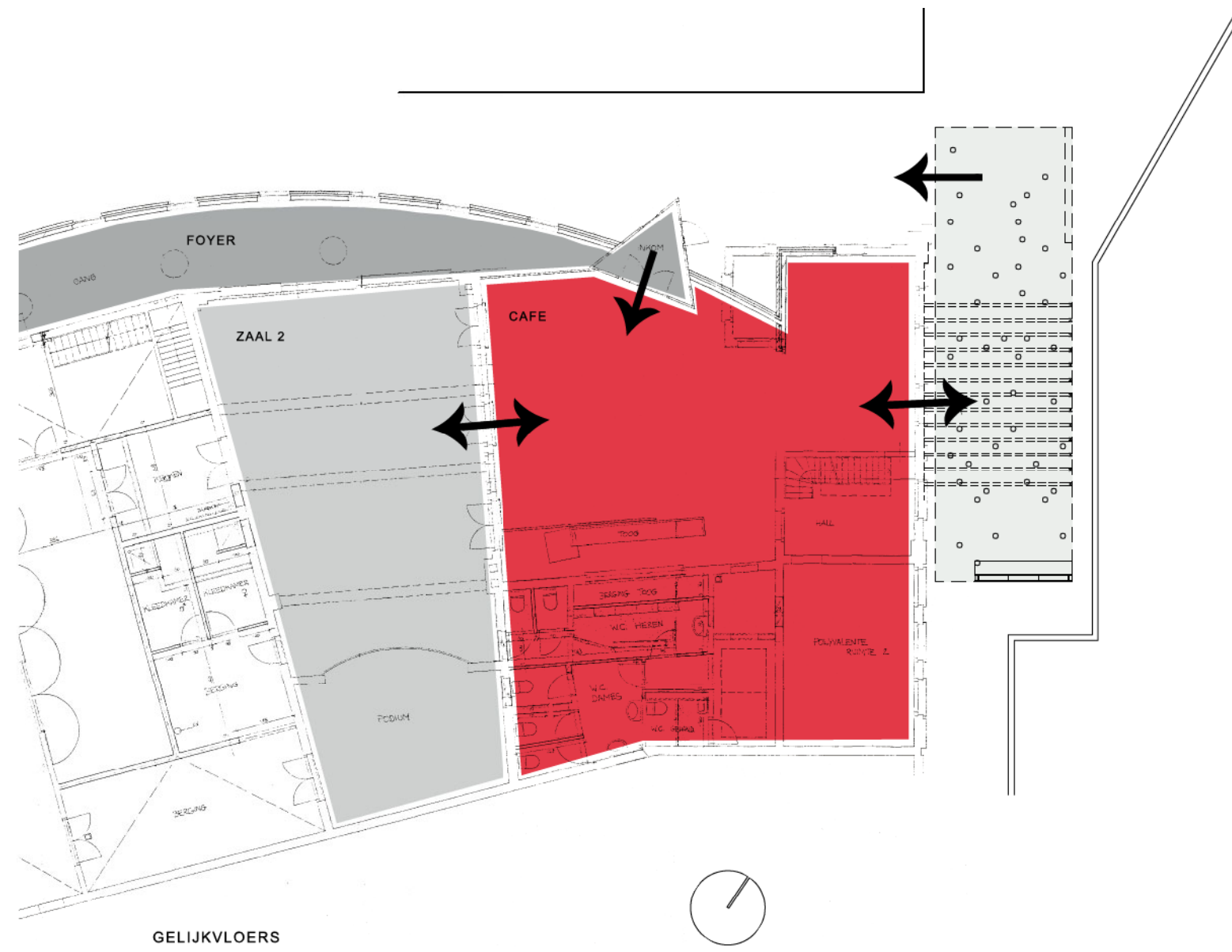
Vooruit Gent, foto: Giannina Urmeneta Ottiker

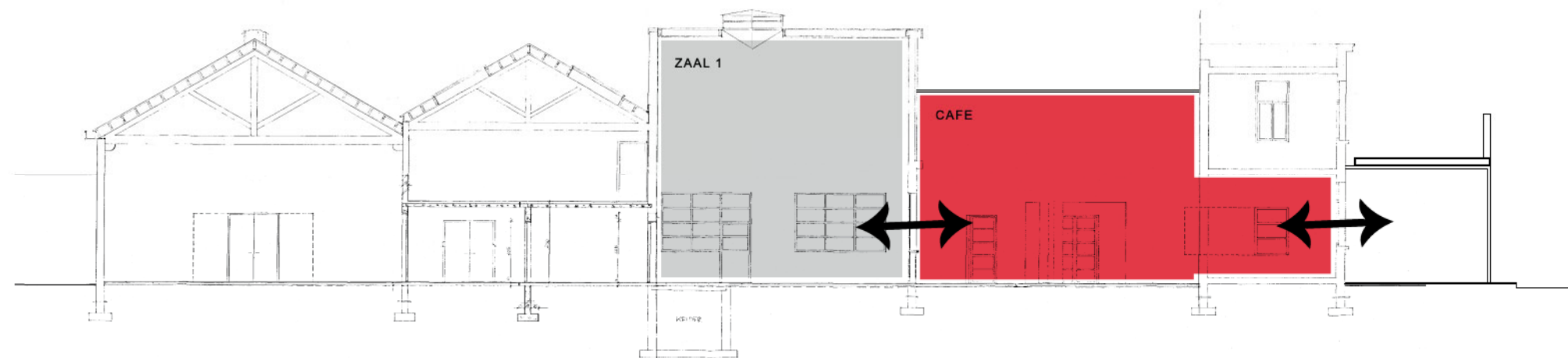

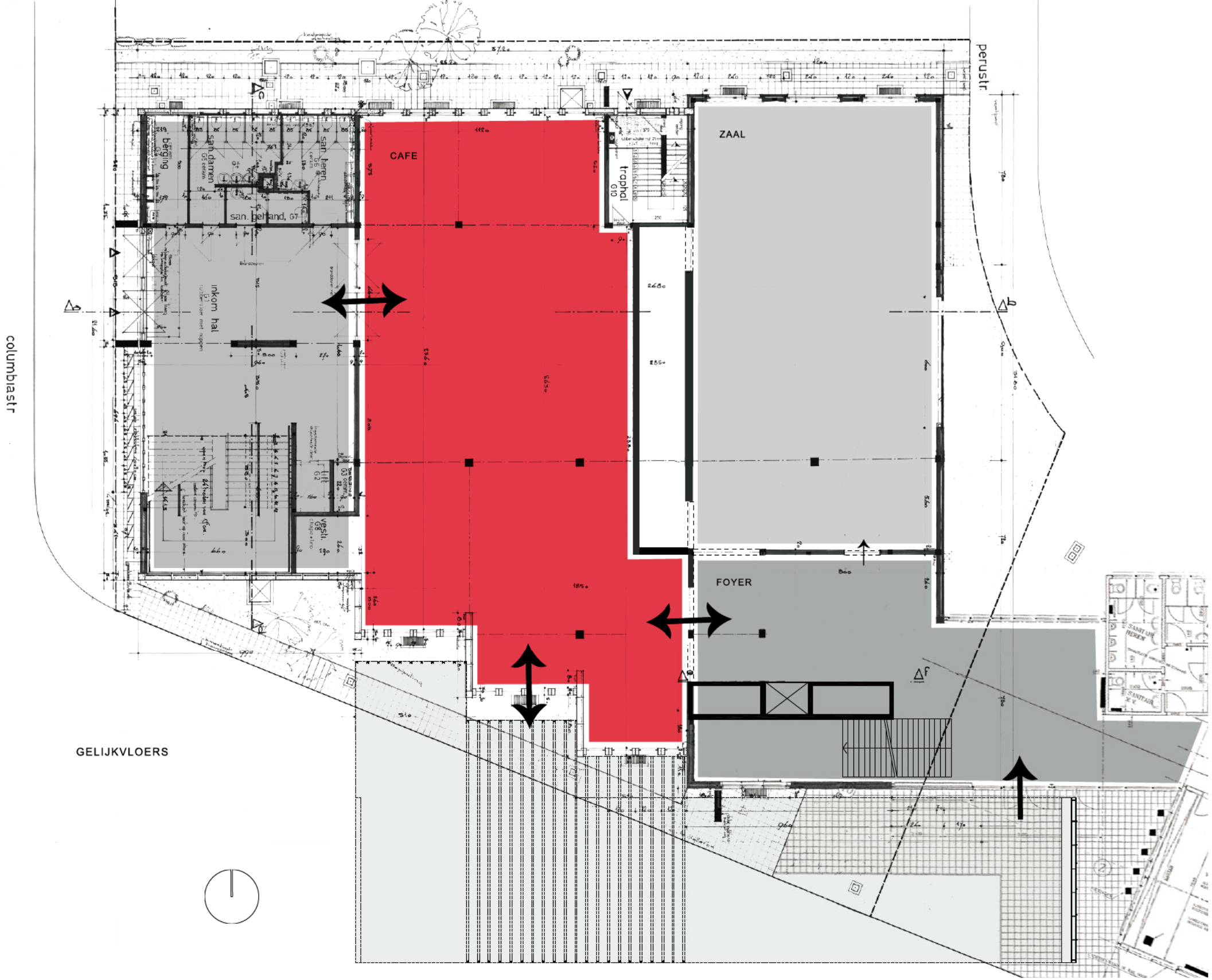
LANGSSNEDE

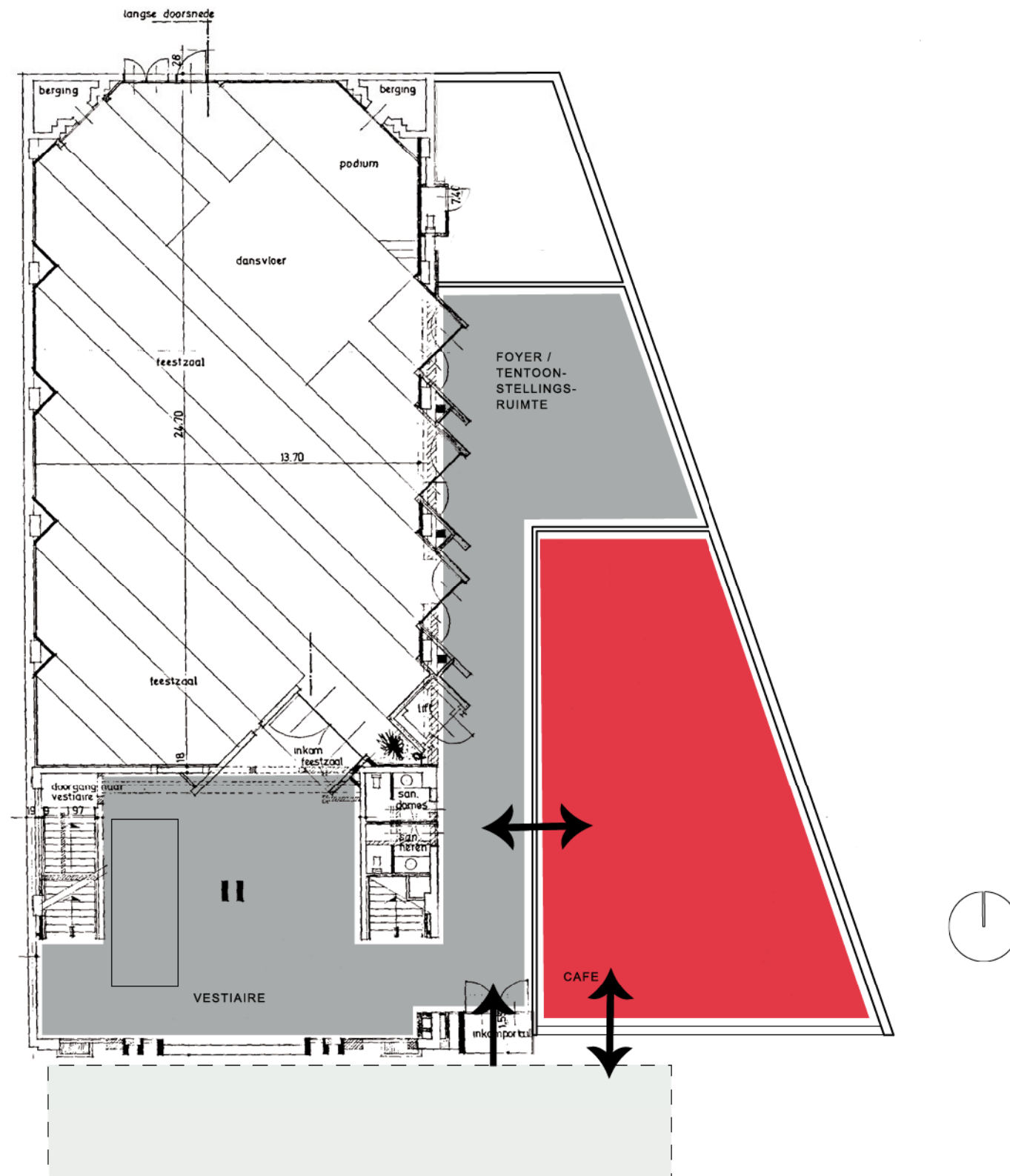

LANGSSNEDE

LUIFELS

Het voorzien van een luifel die de entree markeert is een belangrijke stap naar een verbeterde visuele externe herkenbaarheid.

Het ontwerp van de luifel bestaat uit een kit van elementen waarmee voor elke locatie de juiste samenstelling kan worden voorgesteld in functie van de lokale randvoorwaarden.

Het materiaal en de vormgeving van de elementen zijn voor alle luifels dezelfde. De luifels zullen dus voor de diverse centra niet identiek zijn, maar soortgelijk en herkenbaar.

Er wordt in deze fase een voorzet gegeven van een mogelijke oplossing. Het huidige ontwerp stelt voor om een constructie te voorzien bestaande uit geborstelde inox-panelen en gemoffelde staalprofielen. De luifel zelf betreft een horizontaal vlak, de verticale steunen bestaan uit een volle wandconstructie en/of portieken uit HEA-profielen. In het verticale vlak wordt eveneens boven de luifel een billboard voorzien met de logo van Cultuurcentrum Antwerpen. De verticale wanden onder de luifel zijn voorzien van de mogelijkheid om te afficheren.

Verlichting is een essentieel onderdeel van het ontwerp. De rand van de luifel is voorzien van een continue lichtstrip, de kleur van het licht is afhankelijk van de geplande programmatorische activiteit. De verlichting van de plek zelf wordt gerealiseerd door vloerelementen die de onderzijde van de luifel indirect verlichten.

Zitbanken zijn mee in te werken in het design van de wanden.

De luifel definieert een plek tussen binnen en buiten. De wanden en/of de portieken omarmen de plek en orchestreren een genuanceerde relatie van openheid en geslotenheid met de omgeving.

De betekenis van de luifel is gelaagd en de toepassing meerduidig :

- . hij markeert de aanwezigheid van het cultuurcentrum in haar omgeving
- . fungeert als herkenningspunt in het grote geheel van de diverse centra
- . verwelkomt op expliciete wijze de bezoeker
- . verhoogt het verwachtingspatroon (de spanning) voor de bezoeker door het organiseren van een uitgestelde entree
- . verhoogt het "feest"-gehalte dankzij de gepaste verlichting
- . omarmt de toevallige voorbijganger en vraagt zijn aandacht voor hetgeen er zich binnen afspeelt
- . beschermt de bezoeker tegen de zon en de regen
- . biedt een zitplaats voor de wachtenden
- . biedt desgevallend een stallingsplaats voor de fietsen

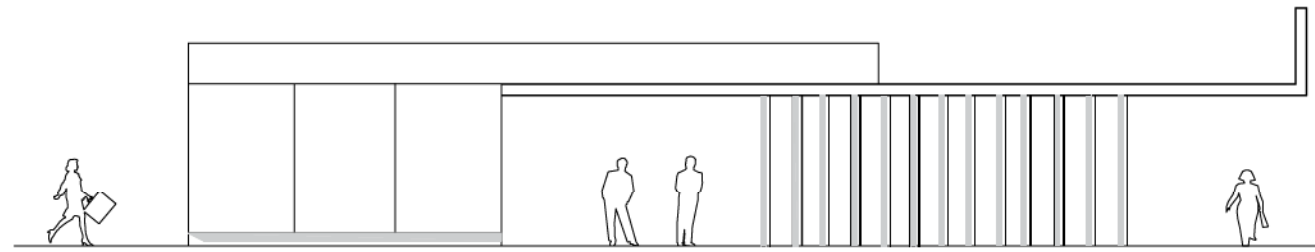
Voor enkele locaties werd een driedimensionale tekening gemaakt ter illustratie.

REFERENTIES

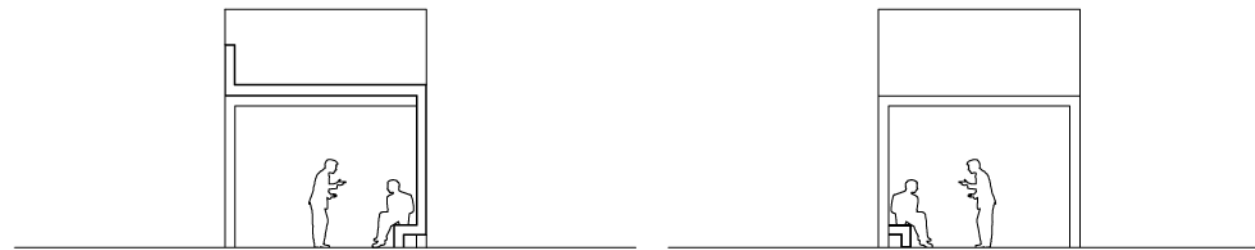
De grafische ondersteuning van hoger weergegeven denkwerk gebruikt naast plannen, schema's en 3D-beelden eveneens referentiebeelden.

Zij wensen suggestief te zijn om verder te hanteren bij een evaluatie en stellingname binnen het projectteam.

Enkele referenties worden getoond uit eigen werk.

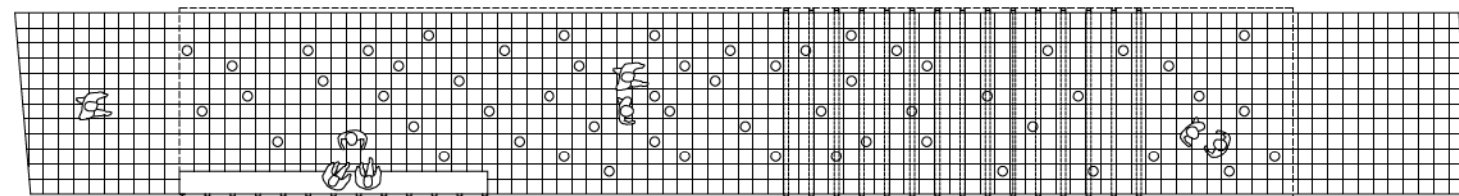
VOORAANZICHT

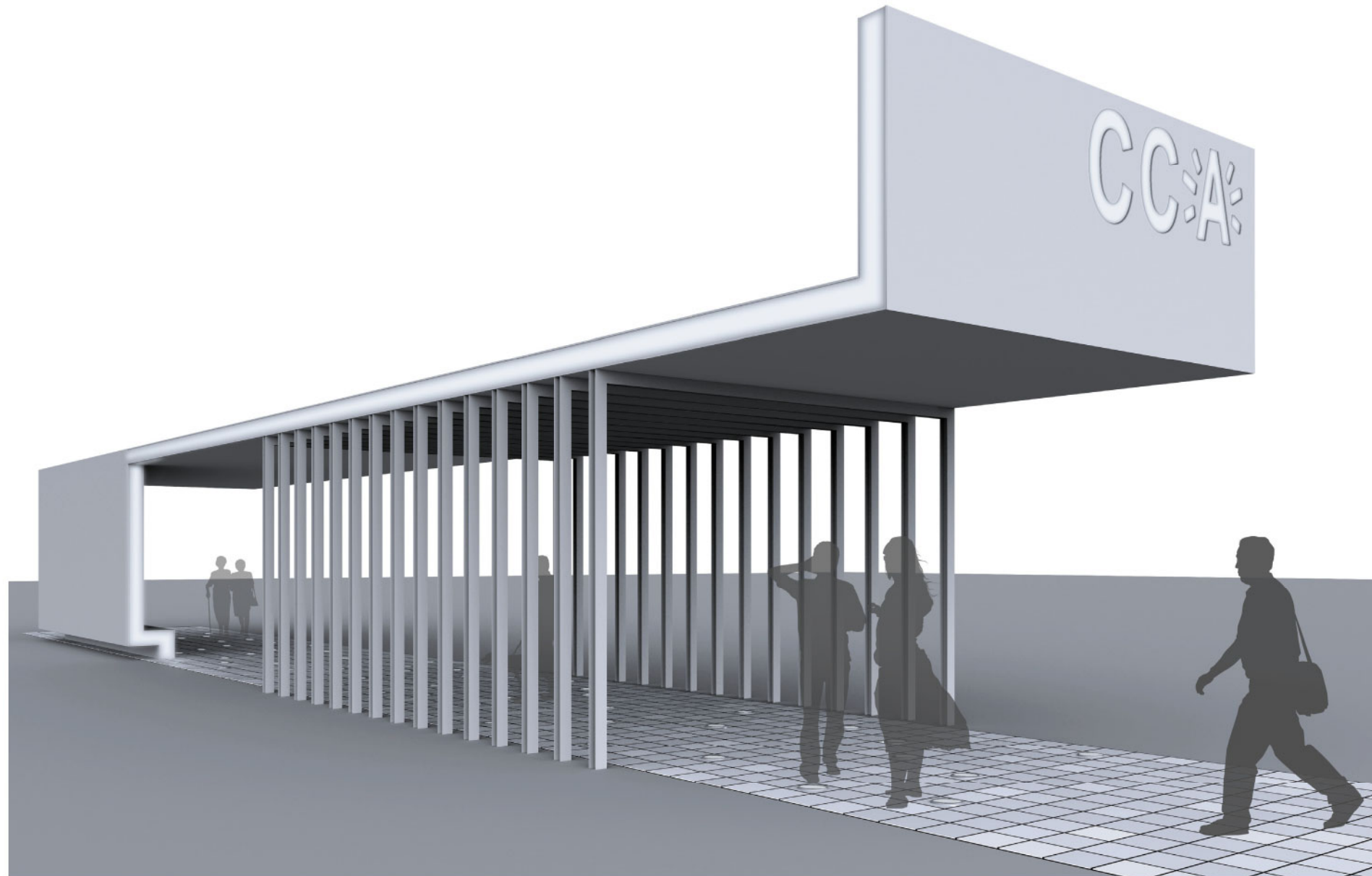
ZIJAAANZICHT

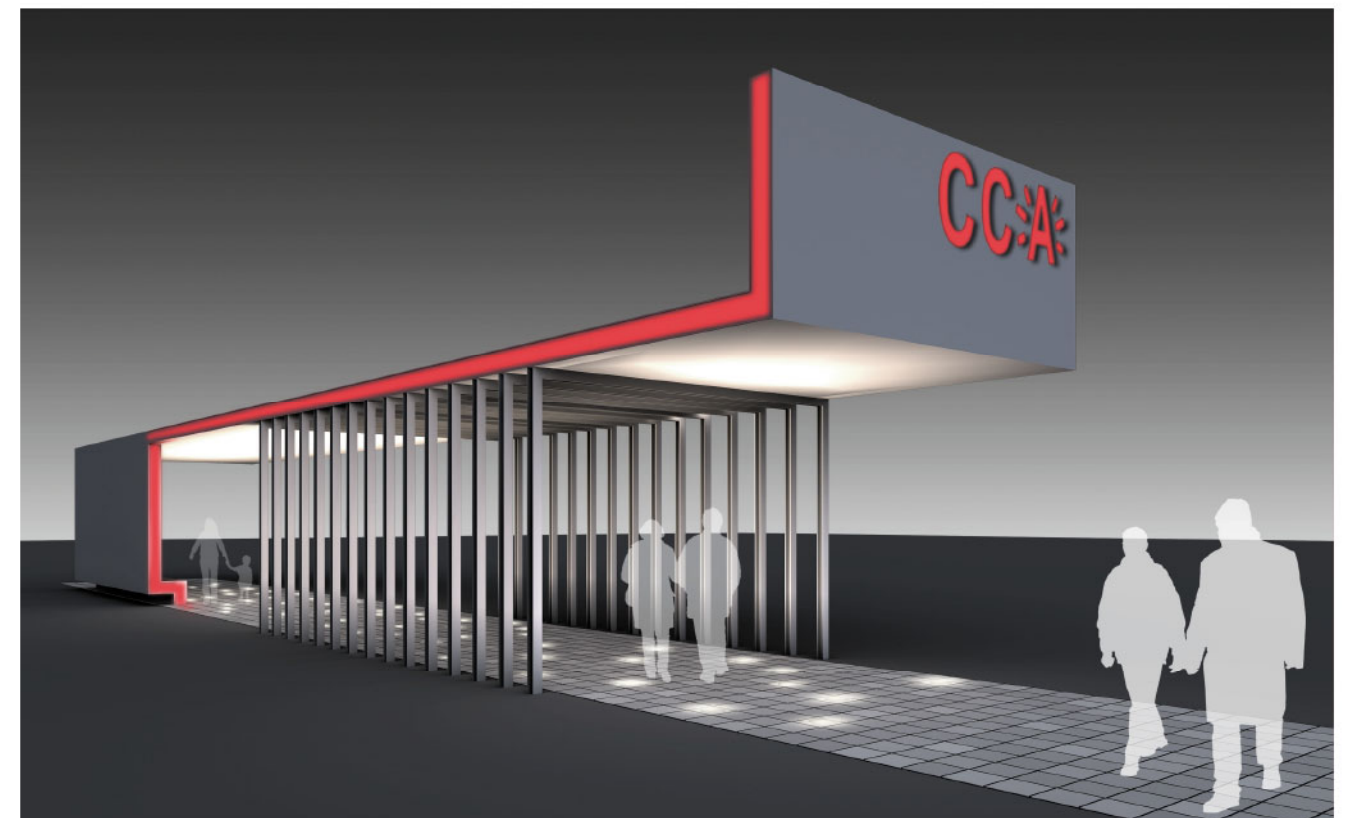
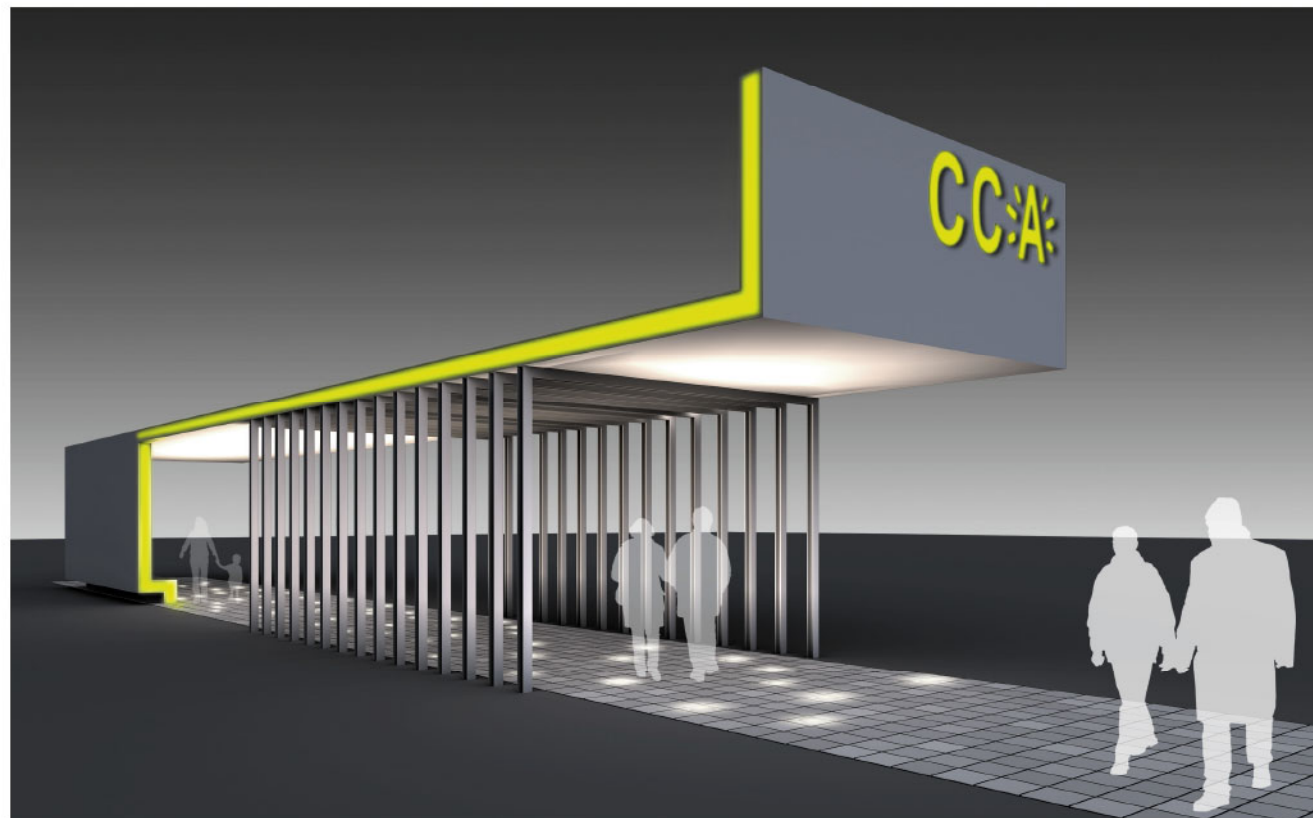

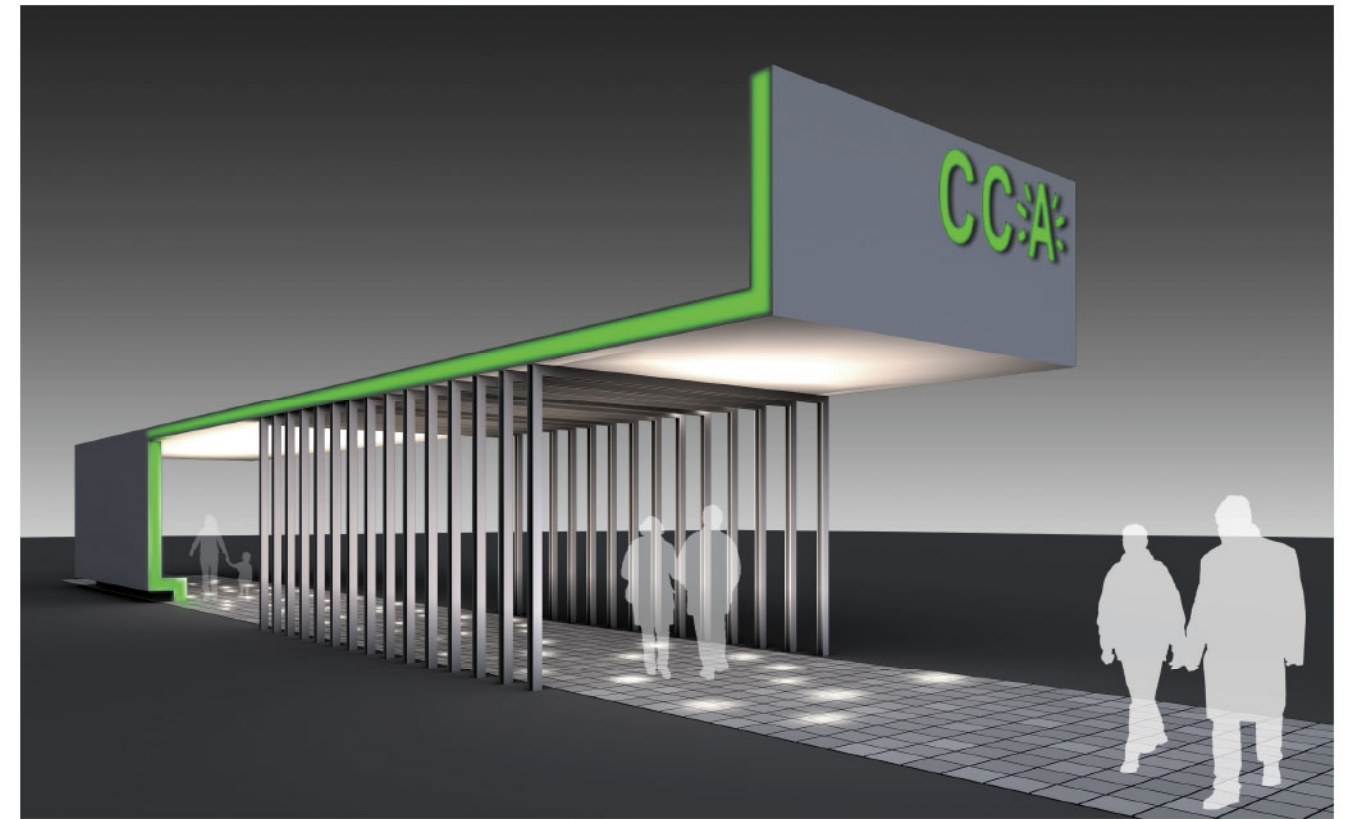
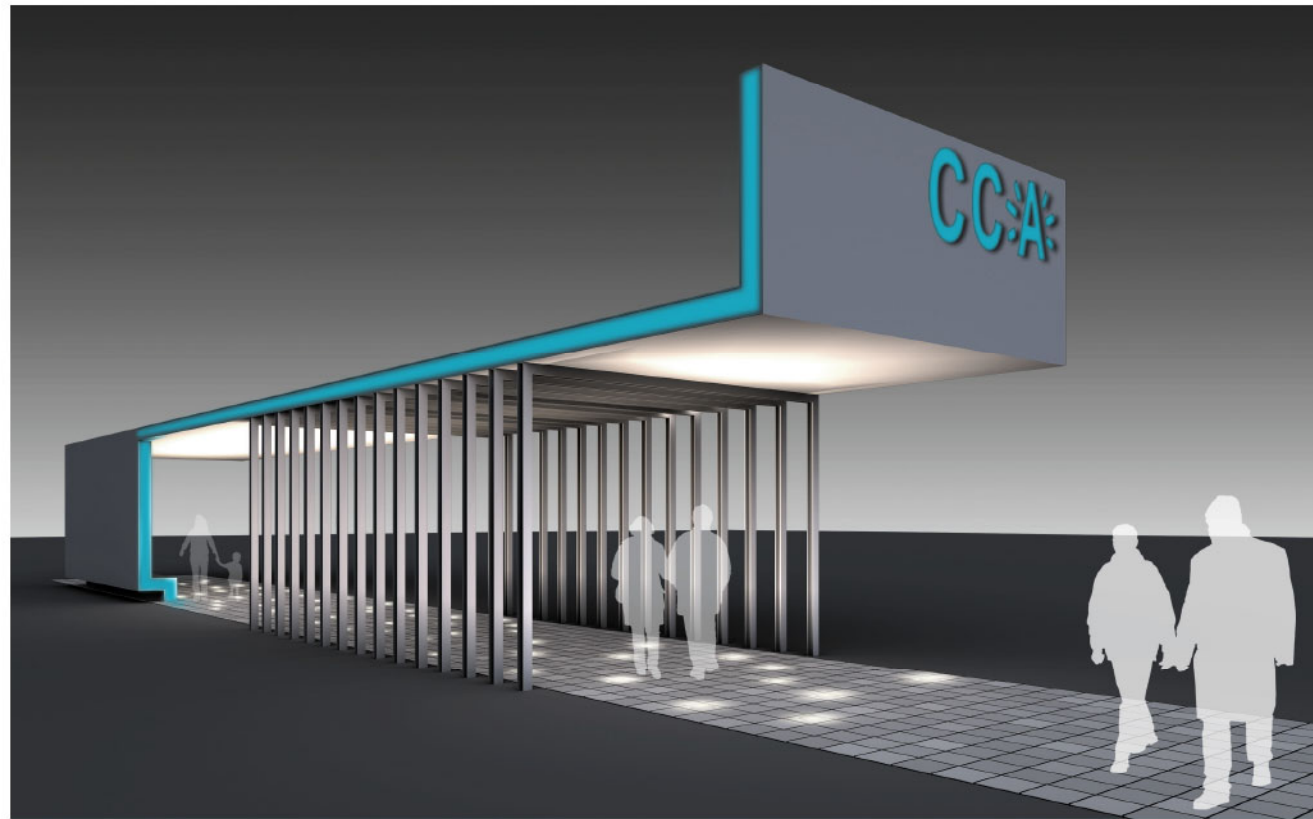
BOVENAANZICHT

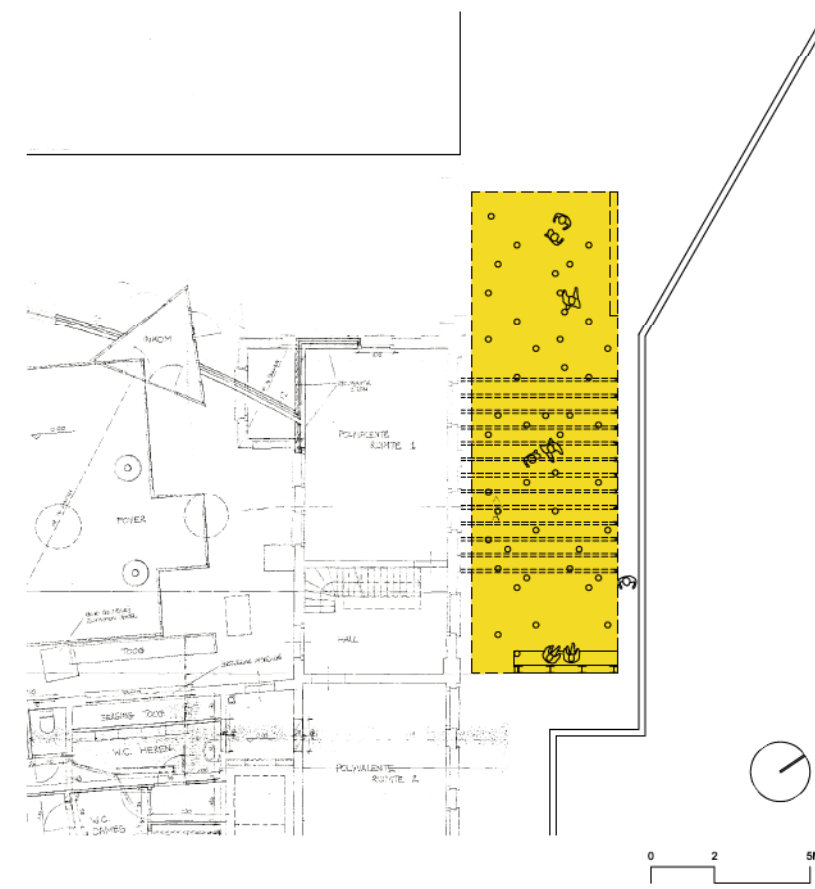
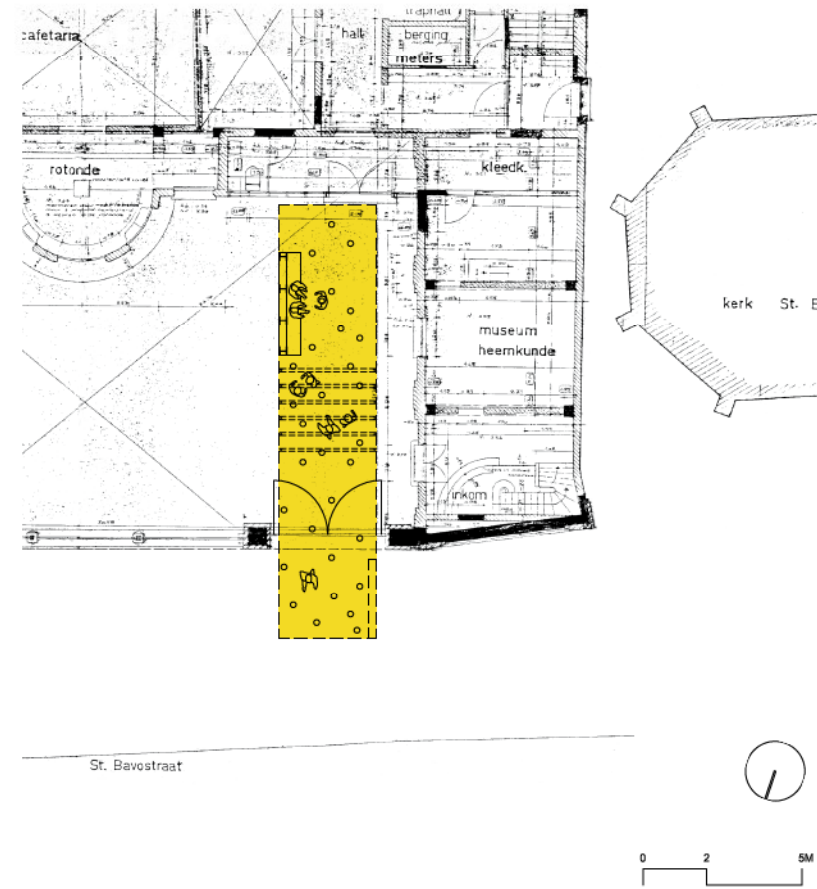

GRONDPLAN

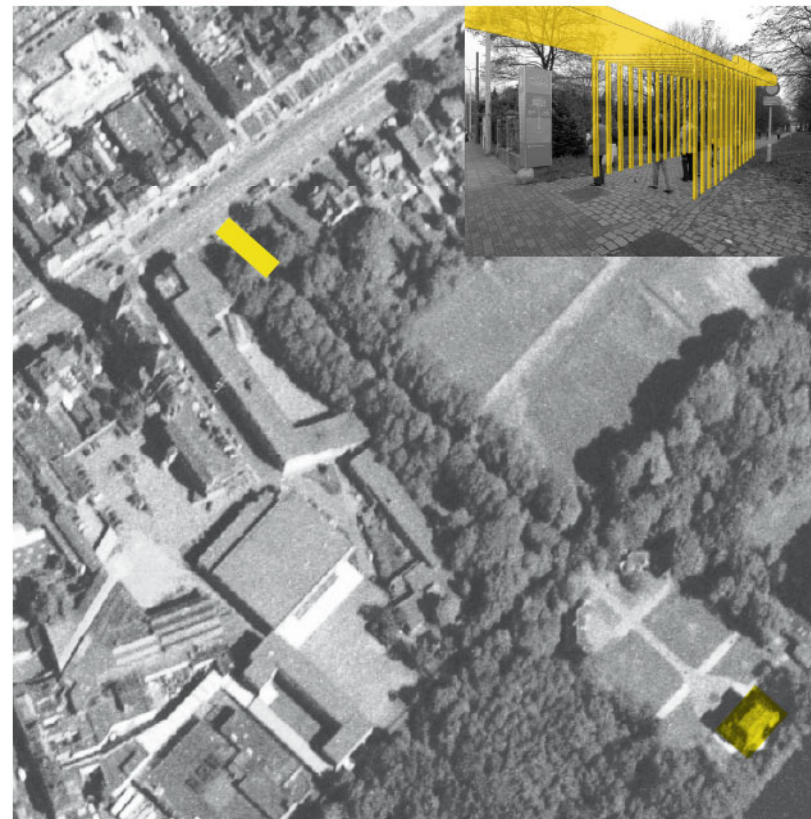
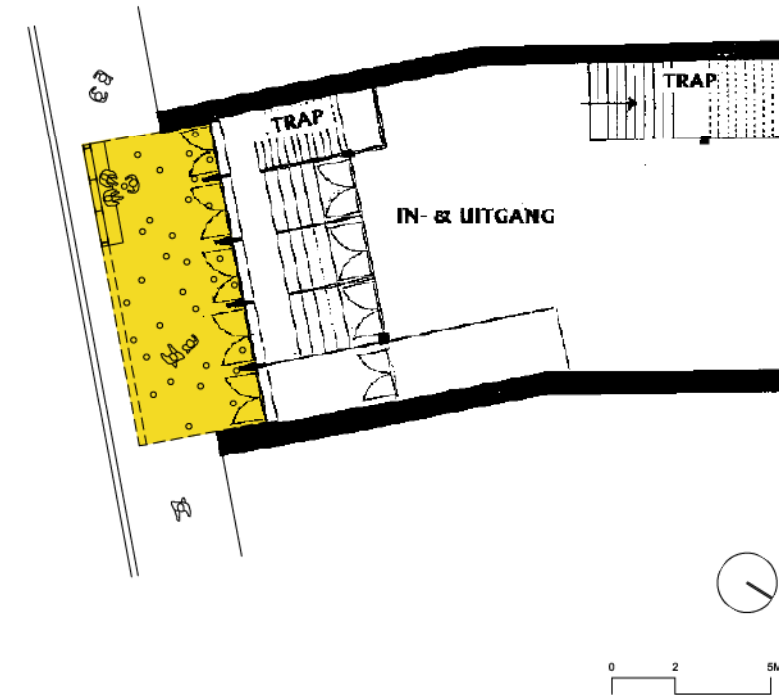
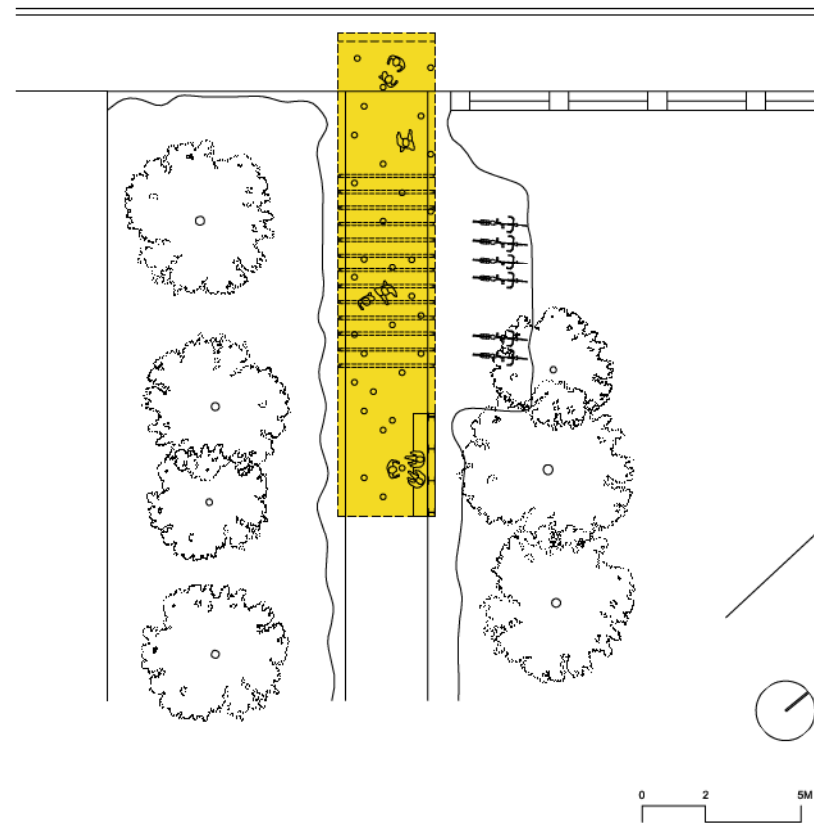

CC KASTEEL STEYTELINCK

COC ST.-ANDRIES

CC KASTEEL BOUCKENBORGH

CC BERCHEM